

Szociális Missziótársulat

Bethánia Napköziotthonos Óvoda

Pedagógiai Program

OM azonosító: 028555

3800 Szikszó, Hunyadi u 4-6

Telefon: 06-46-782-109, Fax: 06-46-782-406

E-mail: betusovi@chello.hu

Hatályos: 2013.szeptember 01

Készítette:

Kereki Józsefne

Kereki Józsefné óvodav

kelt. Szikszó, 2013.08.23

Jóváhagyta:

Gambár Éva Anna

Gambár Éva Anna

Fenntartó Általános Főnöknő

lt: Budapest, 2013.08.26

Tartalomjegyzék

Az óvoda hivatalos adatai	4
Településünk történetének rövid áttekintése napjainkig, és benne óvodánk helye	5
Az óvoda bemutatása	8
Az óvoda szervezete	8
Törvényi háttér.....	9
1. Bevezetés	11
1.1 A katolikus közoktatási intézmények küldetése	13
1.2. Az egyház nevelésre irányuló alapelvei	15
1.3. Az óvodai pedagógia alapelvei	16
2. Óvodánk sajátos jellege	16
3. Az óvoda célja és feladatrendszere	18
3.1. Vallási, erkölcsi nevelés	22.
3.2. Az egészséges életmód alakítása – „Ép testben, ép lélek”	25.
3.3. Érzelmi nevelés, szocializáció részterületei	26.
3.4. Az anyanyelvi és értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	29..
3.5. „Kerek egy esztendő” – ünnepek, hagyományok, megemlékezések	30.
4. Az óvodai élet megszervezésének elvei	33.
4.1. Személyi feltételek.....	34.
4.2. Tárgyi felszereltség, infrastruktúra.....	35.
4.3. Az óvodai élet megszervezésének	36.
5. Az óvoda kapcsolatai	41.
5.1. Az óvoda és a család	42.
5.2. Az óvoda és a fenntartó	42.
5.3. Az óvoda belső kapcsolatai – az óvodapedagógus és a gyermek	42.
5.4. A felnőttek kapcsolata a katolikus óvodában	43.
5.5. Részvétel az egyházközség életében.....	44.
5.6. Az óvoda külső kapcsolatai	45.
6. Gyermekvédelem az óvodában	46.

7. Az óvodai élet tevékenységi formái.....	48.
7.1. Hit felé nevelés, növelés.....	48
7.2. Játék.....	48.
7.3. Vers, mese.....	50.
7.4. Ének-zene, énekes játék.....	52..
7.5. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	53.
7.6. Mozgás	49.
7.7. A külső világ tevékeny megismerése	55.
7.8. Munka jellegű tevékenységek.....	56.
7.9. A tevékenységben megvalósuló tanulás.....	57.
8. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	58.
9. A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése.....	60.
9.1. Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai neveléséhez	60.
10. A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködés formái, a továbbfejlesztés lehetőségei	62.
11. Összegzés	63.
12. Zárógondolat	64.
13. Érvényességi rendelkezés	65.
14. Felhasznált irodalom	66
15. Mellékletek	

A nevelőmunkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke

Jegyzőkönyvek

Legitimációs záradék

Az óvoda hivatalos adatai

Intézmény hivatalos neve:

Szociális Missziótársulat Bethánia Napközi Otthonos Óvoda

Intézmény címe, székhelye és elérhetősége: 3800, Szikszó, Hunyadi út 4-6.

Telefon: 06-46-782109, 06-30-380-8831

E-mail: betusovi@chello.hu

Óvodavezető: Kereki Józsefné

Az óvoda fenntartója Szociális Missziótársulat

Címe 1013, Budapest, Krisztina körút 61/A

Általános főnöknő Gambár Éva Anna SM

Telefon: 06-1-487-7450

E-mail: szocmissz@t-online.hu

Az óvoda férőhelyeinek száma: 95 fő

Az óvoda csoportjainak száma: 4 (jelenleg 3 működő)

Az óvoda jogállása:

Római Katolikus Egyházi fenntartású önállóan gazdálkodó közoktatási intézmény

Az óvoda alaptevékenysége:

TEÁOR szám. 8510 Iskolai előkészítő oktatás

Intézmény OM azonosítója: 028555

Alapító okirat kelte: 1995.05.24

Utolsó módosítás kelte: 2012.05.29

Működési engedély száma: 7721-2/2007

Óvoda adószáma:19330532-1-05

Az Óvoda felügyeleti szerve: Szociális Missziótársulat

Az intézmény törvényességi felügyelete:

Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal

Az intézmény üzemeltetésének anyagi forrása: Az intézmény éves költségvetés alapján működik, az állami feladat ellátásáért kapott normatíva valamint a fenntartó és egyéb szerv támogatásából.

Településünk történetének rövid áttekintése napjainkig, és benne óvodánk helye

„Magyar vagyok. Legszebb ország hazám

Az öt világrész nagy területén.

Egy kis világ maga.”

(Petőfi Sándor)

Szikszó kisváros – lélekszáma kb. 6000 Fő – Észak-Magyarországon, Borsod-Abaúj-Zemplén megyében, Miskolctól 15 km-re helyezkedik el, Hidasnémeti felé a 3-as számú főközlekedési út mentén. A város a Cserehát dombvidéki kistáj kapuja, Dél-Abaúj központja.

Fejlődését kedvező földrajzi helyzetének köszönhetette, nem véletlenül volt a korábbi századokban – a források szerint – mezőváros. A településen haladt keresztül a Kassára, Lengyelországba irányuló kereskedelmi forgalom.

Rétjein jóságok sokasága legelt, szőlőhegyein bőven termett a jó minőségű bor.

„Határa első osztálybeli és igen szép búzát terem, rétjei kövérek, bora sok s jóságra nézve a Hegyaljáéval vetekszik. Van számos mesterembere, s nevezetes vásárokat tart” – így jellemezték a város gazdaságát a XIX. században.

A múlt századokban nehezebb idők is jöttek – harcok, háborúk, tűzvészek, árvíz sújtotta Szikszót.

A település fejlődése megtorpant, de az elemi csapások és tragédiák ellenére mindig volt ereje a megújulásra.

Napjaikban sincs könnyű helyzetben városunk:

- az új munkahelyek létrejötte ellenére is nehéz a megélhetés, a munkanélküliek száma emelkedést mutat

a családokban 1-2 esetleg 3 gyermek nevelkedik, az ennél több gyermeket nevelő családok száma kevés

- a szülők próbálnak helyben elhelyezkedni, de sok édesanya és édesapa csak a szomszédos városokban (Miskolcon, Encsen) talál munkát
- az itt élők közül még napjainkban is sokan foglalkoznak háztáji gazdálkodással, földműveléssel és állattenyésztéssel.

Ez jellemzi a kisvárost, ahol élünk és dolgozunk a Szociális Missziótársulat nővéreinek irányításával 1995. augusztus 1-jétől.

Óvodánk bemutatása előtt néhány gondolat a fenntartó Szociális Missziótársulatról (Societas Missionum).

A társulatot 1908-ban alapította Farkas Edith. Az alapító munkában fő támogatója Prohászka Ottokár székesfehérvári püspök volt. Segítették munkáját: Pálffy Pálné, a magyar caritas-mozgalom alapítója, Konter Károly prelátus, Fr. Wilhelm Foerster zürichi egyetemi tanár, valamint Fischer-Colbrie Ágost kassai püspök.

A társulat kezdetben a patrónusi munka és a fogházmisszió terén fejtette ki tevékenységét.

Az anyaház Budára áthelyezésével 1911-ben indult meg a szociális iskola első évfolyama. Majd a munka kültagok szervezésével, és hivatalos lap indításával folytatódott.

Ezzel kezdett fejlődni az országos szervezet, amely tagja volt a Nemzeti Katolikus Női Ligának. A katolikus társadalom leányait az Országos Missziós Ifjúsági Mozgalomba tömörítette, a falu asszonyait pedig az asszonyszövetségek révén támogatta. A II. világháborúig már 520 helyi csoportban végeztek szociális és karitatív munkát.

A lelki élet fejlesztését lelki napok, lelki gyakorlatok, Szentlélek-napok, és liturgikus előadások tartásával és szervezésével szolgálta a társulat. Emellett működtették a Liturgia Kegytárgy- és Könyvkiadót, valamint miseruha-készítéssel is foglalkoztak.

A missziós házak keretein belül a nőtársadalom szociális és karitatív segítségével foglalkoztak. Emellett missziós tevékenységet fejtettek ki kórházakban, szegényházakat, napközi otthonokat, árvaházakat vezettek, valamint munkásnőotthon, gyermekgondozónői, egyházközségi nővéri munkaköröket láttak el.

A Szociális Missziótársulat 1932-ben ideiglenes, 1941-ben végleges jóváhagyást nyert. Intézményeik, iskoláik több helyen működtek az országban. Ezek egyike volt az 1919-ben létesített Bethánia Otthon Szikszón, melyben gazdasszonyképző, általános iskola és árvaház működött. (*Kivonat az 1951. évi Katolikus Almanach-ból*)

Az óvoda épületének történetéről Ádám István írt: gróf Hunyadi Lászlóné, gróf Csáki Sarolta végrendeletében Szikszón lévő kastélyát 52 kat. hold földdel és szőlővel egy olyan társaságnak adományozta, amelyik hajlandó leányneveléssel foglalkozni, és tanítja a szikszói gyermekeket. A végrendeletnek megfelelően a kassai püspök közreműködésével előbb az Orsolya-rend apácái kapták meg az épületet.

1908-ban Dr. Fischer-Colbrie Ágost püspök a szikszói alapítványi kastély épületét a Szociális Missziótársulatnak adományozta, hogy anyaháznak használják és valamilyen

szociális célt is megvalósítsanak. A missziós nővérek 1909. március 15-én vették birtokba a kastélyt.

A missziós nővér

Mindenkinek mindene legyen:

Só legyen az ízetlen világban,

Boldogság a síró árvaságban,

Vaj legyen az élet kenyerén.

Mindenkinek mindene legyen:

Szívmotorban ő legyen az áram,

Új erő a jó felé futásban,

Minden embert felfelé vigyen.

Mindenkinek mindene legyen:

Szeme legyen vaksi bűnsötétnek,

Két kéz legyen kinyújtott tenyérnek,

Sok-sok kezet egymásba tegyen.

(ismeretlen missziós nővér verse)

Az intézmény nevében a Bethánia szó azt a bibliai történetet jelzi, amikor Jézus Bethániában vendégségben járt Mária és Márta házában. Ez a jelenet látható az óvoda épületéhez tartozó kápolna egyik ólomüveglablakán.

„Útjuk közben betértek egy faluba. Egy Márta nevű asszony befogadta a házába. Mártának volt egy húga, Mária. Ez odaült az Úr lábához, és hallgatta szavait. Márta meg sürgött-forgott, és végezte a háziasszonyi teendőket. Egyszer csak megállt, és így méltatlankodott: 'Uram, nem törődöl vele, hogy a húgom elnézi, hogy egyedül szolgáljak? Szólj neki, hogy segítsen nekem!' Az Úr azonban így válaszolt: 'Márta, Márta, sok mindenre van gondod, és sok minden nyugtalanít, de csak egy a szükséges. Mária a jobbik részt választotta, nem is veszti el soha.'” (Lk 10,38--42).

Az óvoda bemutatása

Településünkön, Szikszón, 1995-ben az oktatási intézmények jelentős átszervezésen mentek keresztül. Intézmények szűntek meg, újak alakultak. Ez történt a Bethánia Óvodával is, melynek épületében 1995 előtt az Önkormányzati Óvoda III. tagépülete működött.

1995. augusztus 1-jével adták vissza az óvodát az egyházi, ill. szerzetesrendi fennhatóságnak, a Szociális Missziótársulat nővéreinek. A társulat lett óvodánk fenntartója.

A nővérek külső jelszava „Egység, hűség, fegyelem” volt. Ezt szem előtt tartva igyekszünk mi is lelkiületünkben, mindennapi munkánkban követni a Szociális Missziótársulat szellemiségét, szeretetben és szeretettel élni és dolgozni.

Az óvoda szervezete

Férőhelyek száma:	95 fő
Csoportok száma:	4 jelenleg 3 vegyes életkorú csoport működik ▪ Szivárvány csoport ▪ Napsugár csoport ▪ Csillagfény csoport
Óvodapedagógusok:	6 fő (az intézményvezetővel együtt)
Dajka:	3 fő
Gazdasági vezető:	1 fő
Konyhalány:	1 fő

Óvodánk az 1995/96-os tanévben 2 csoporttal indult. Az 1997/98-as tanévben 1 csoporttal bővült. Ekkor a férőhelyek száma is bővült 50-ről 70-re.

2000-ben az óvodai csoportok száma nem változott, de a férőhelyek száma 90-re bővült. 2011-ben óvodánk újjáépült így a férőhelyünk 95fő lett.

Immár 18 éve működő intézményünkben a kezdetek óta sajátos pedagógiai arculatra, családias, szeretetteljes légkör kialakítására törekedtünk. Ezt a munkát szeretnénk a jövőben is folytatni.

Törvényi háttér

Törvények:

Magyarország Alaptörvénye (2011.április 25)

A Nemzeti Köznevelésről szóló 2011. CXC.törvény

1993.évi LXXIX. Törvény a közoktatásról érvényben lévő módosításai

Egyházi Törvénykönyv

II: Vatikáni Zsinat dokumentumai

Magyarország 2013. évi központi költségvetéséről szóló 2012.évi CCIV. Törvény
[MK 2012/172. (XII.18)]

Magyarország 2013.évi központi költségvetését megalapozó egyes törvények
módosításáról szóló 2012.évi CXCVI. Törvény [MK 2012/170(XII.15)]

**GYERMEKEK VÉDELMEÉRŐL ÉS A GYÁMÜGYI IGAZGATÁSRÓL ÉS
MÓDOSÍTÁSAI 1997.ÉVI XXXI.TÖRVÉNY**

A lelkiismereti és vallásszabadságról, valamint az egyházról 1990.évi IV.törvény

A köznevelési feladatot ellátó egyes önkormányzati fenntartású intézmények állami
fenntartásba vételéről szóló 2012.évi CLXXXVIII. Törvény [MK 2012/164. (2012.XII.7)]

Az egyes szakképzési és felnőttképzési tárgyú törvények módosításáról szóló 2012.évi
CCXV. Törvény [MK 2012/180. (XII.27.)]

1. 2012.évi I.törvény a Munka Törvénykönyvéről

Rendeletek

**AZ ÓVODAI NEVELÉS ORSZÁGOS ALAPPROGRAMJÁRÓL SZÓLÓ 363/2012.(
XII.17.) KORM.RENDELET**

A Nemzeti Köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról 229/2012. (VIII.28.) Korm. Rendelet

A gyermekvédelmi és gyámügyi feladat – és hatáskörök ellátásáról , valamint a gyámhatóság
szervezetéről és illetékességéről 331/2006. (XII.23.) Kormányrendelet.

A nevelési- oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
szóló 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet

Intézkedések és az integrációs rendszerben részt vevő intézmények és az ezen intézményekben dolgozó pedagógusok 2012.évi támogatásáról 30/2012. (IX.28) EMMI-rendelet

A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról szóló 32/2012. (X.8.) EMMI rendelet

A pedagógiai – szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről szóló 48/2012. (XII.12.) EMMI rendelet

A pedagógiai szakszolgálatokról (Jelenleg még) 4/2010. (I.19.) OKM rendelet
3/2012. (VI.8) EMMI rendelet a 2012/2013. tanév rendjéről

Az 1/1998. (VII.24) OM rendelethez 7. számú melléklet a 11/1994. (VI.8.) MKM rendelethez
Jegyzék a nevelési –oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről és módosításai

BEVEZETÉS

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, az óvodai intézmények ebben kiegészítő, esetenként hátrány csökkentő szerepet töltenek be. A Szociális Missziótársulat Bethánia Napköziotthonos Óvodájának nevelési koncepciója az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjával harmonizálva a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására törekszik. A gyermeket megillető jogai tiszteletben tartásával, oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben. Különleges védelem és szeretetteljes gondoskodás illeti meg az óvodás gyermeket mint egy fejlődő személyiséget. Sok gyermek a katolikus óvodában szerzi első hitbeli és vallásos ismereteit. Életkori sajátosságaiból adódóan fontos, hogy kezdetben az őt körülvevő felnőttek, óvodapedagógusok és a nevelő munkát segítők életpéldájából tapasztalja meg a Jó Isten szeretetét. Mindezek ismeretében készítettük el óvodánk Pedagógiai Programját.

Megosztott gondolatok a keresztény nevelésről:

A keresztény nevelés alapja a Biblia, melyben Isten így szólt: „Teremtsünk embert a mi képünkre és hasonlatosságunkra” (*Ter 1,26*) – így is van, hiszen minden ember Isten képmása.

„A gyermek öröm, reménység, Isten ajándéka.” Bármilyen kicsi is a gyermek, mindig korának, fejlődési szakaszainak megfelelő emberke, és mint minden embernek, sérthetetlen és csodálatos méltósága van.

Az ember nyitott a végtelenre, egyszeri és megismételhetetlen személy.

„Az ember születésétől kezdve a teremtett világ korlátjain belül él, de belső erőinél fogva természetfeletti életrevaló alkalmasságot magában hordozó felsőbbrendű lény.” (*Nagy Lajos: A katolikus keresztény szellem*)

Élete kezdetétől különböző fejlődési szakaszain keresztül felmutatja azokat a fejlődési szakaszokat, érvényesülni akaró készségeket, képességeket, amelyek lassan öntudatra ébresztik.

Fejlődése során tapasztalja meg önmagát, a többi embert és természeti környezetét. Fokozatosan – öntudatra ébredése során – fedezi fel személyi szabadságát, s az ezzel járó felelősségvállalást. Testi, lelki szellemi fejlődése tárja fel élete értelmét és célját: egyéni,

istentől kapott ajándékainak kifejlesztését embertársai javára, s ezáltal isten szeretetének felragyogását a teremtet világ számára.

„A régi ember a gyermeket Isten áldásának tekintette, s hitében a kisgyermek Isten tenyerén él: általa, vele a teremtő és igazító törvény mutatja meg magát.”

„A keresztény ember számára a gyermek Isten ajándéka, az élet folyamatosságának láncszeme.

Az Isten adta természeti és erkölcsi törvény szerint lép az életbe, és az Isten adta törvények szerint kell belőle embert fejleszteni.

Érték, mert fejlődő életbimbó, érték, mert Istentől származik, érték, mert halhatatlan lélek lakik benne”. (Marczell Mihály)

A keresztény ember ÁLDÁS-ként éli meg a GYERMEK-et, ezért a várandós édesanyját is ÁLDOTT állapotúnak tartja. Az igaz hittel áldott ember számára a gyermek a jövő élet hordozója, belőle bontakozik ki az ÚJ ÉLET.

A gyermek a jövő számára bontakozó élet, melynek egy része jól látható: „Ami igazán lényeges, az a szemnek láthatatlan”. (Saint-Exupéry: *A kis herceg*)

A lélek rejtett életerőinek megismerésével a gyermekben lappangó hajlamokat fel kell kelteni.

„Ebben a keltegető munkában helye van a magvetésnek és a gyomlálásnak is!

A lélek tökéletes kifejlődése akkor valósul meg, ha új és új adatokkal gazdagodik a gyermek lelke, s feltáruznak a gyermek sajátosságai, személyisége kibontakozik.

Élete első éveiben a testi és lelki fejlődése szinte párhuzamos. A kívülről felé áramló elvárás, a szeretet, figyelem, öröm és béke kedvezően hat a saját ritmusa szerinti fejlődésére.

A gyermek fejlődése során az ismereteket, tapasztalatokat környezetéből szívja magába”.

A vele kapcsolatban lévő felnőtt feladata, hogy olyan környezetet teremtsen a gyermek köré, amely segíti érdeklődését, mozgatja belső kreativitását, s utat nyit Isten szavának:

„Törvényemet belsejükbé helyezem, szívükbe írom be”. (Jeremiás 31.33)

1. 1. A katolikus köznevelési intézmények küldetése

Küldetés a társadalom felé

A katolikus óvodák alapítását és fenntartását az egyház missziós küldetésének tekinti. Erre vonatkozó gondolatait különböző dokumentumokban és az Egyházi Törvénykönyvben fejt ki, és szabályozza:

„A mai társadalomban, amelyet más jellegzetességek között a művelődés pluralizmusa jellemez, az Egyház égető szükségét érzi annak, hogy biztosítsa a keresztény gondolkodás jelenlétét...” (Kat. Isk. 11.)

„Menjetek tehát, tegyetek tanítványommá minden népet,... Íme, én veletek vagyok mindennap a világ végéig.” (Mt 28,19-20)

Az emberek Isten felé, üdvösségre vezetése alapvető magatartása, lelkiisége kell hogy legyen a Krisztust követő embernek.

Az egyház immár 2000 éves, de küldetése örök, hogy hirdesse az evangéliumot, kinyilvánítsa mindenki előtt az üdvösség örömhírét.

Jézus Krisztus evangéliumában megvan az igény arra, hogy belegyökerezzenek, beleivódják a hívek lelkébe, életébe.

Éppen ez a célja a katolikus óvodai és iskolai nevelés tervének is, amelynek számot kell vetnie a mindenkori művelődési viszonyokkal.

A katolikus közoktatás tudatosan arra kötelezi el magát, hogy az egész ember kifejlesztésén munkálkodjék, „hiszen Krisztusban, a tökéletes emberben, minden emberi érték teljesen kibontakozik és egymásba fonódik. Ez adja a katolikus iskolának legsajátosabban katolikus jellegét, és ebben gyökerezik az a kötelessége, hogy tisztelje az emberi értékeket, érvényre juttatva sajátos, nekik kijáró autonómiájukat, s közben betöltse sajátos küldetését, amely minden ember szolgálatára kötelezi”. (Kat. Isk. 35.)

A művelődés pluralista jellege miatt nincs a mai kornak értékrendje.

A katolikus óvoda a misszionálás egyik eszköze, melyben a nevelés, és a tanulás megalapozása folyik. Nevelő jellegének olyan fokúnak kell lennie, hogy tudjon erős, felelős, szabad és erkölcsileg helyes döntésekre képes személyiségeket nevelni.

Fontos, hogy a gyermeket értelmének gyakorlására készítse, fejlesztve az értelemnek az összefüggések tisztázására és az igazság felfedezésére irányuló képességét, és kibontakoztassa a tapasztalásra, továbbá az átélt bizonyosságok megragadására irányuló érzéket.

A II. Vatikáni Zsinat kijelenti: „A nevelés elsősorban a család feladata, de ebben rászorul az egész társadalom támogatására. Ezért a szülők és az általuk nevelői feladattal megbízott személyek jogain kívül bizonyos kötelességek és jogok megilletik a polgári társadalmat is, mert feladata rendezni mindazt, ami a földi közjóhoz szükséges”. (G. E. 3.)

„A Szent Zsinat kijelenti, hogy e nevelők szolgálata valódi, korszerű és szükséges apostoli tevékenység, egyúttal a társadalom igazi szolgálata”. (G. E. 8.)

„Szent Kongregáció ezen túl felhívja a nevelés összes felelőseit – a szülőket, az oktatókat, a fiatalokat, az iskolai hatóságokat –, hogy ide összpontosítsák minden erejüket és minden rendelkezésükre álló anyagi eszközöket, hogy ezek segítségével a katolikus iskola valóban a társadalom javát szolgáló és egyúttal apostoli munkát végezzen”. (Kat. Isk. 4.)

Az új Egyházi Törvénykönyv külön is foglalkozik a katolikus neveléssel, és az iskolákkal (óvodákkal). Törvényeivel kiemeli a nevelés és az iskola jelentőségét azzal, hogy, hivatalos rendelkezéseit mindannyiunk számára kötelező érvényűvé teszi.

„Az egyháznak joga van arra, hogy bármilyen tantárgy oktatására, bármilyen típusú és fokozatú iskolát alapítson és vezessen”. (C.I.C. 800. kán. 1.§)

A rendszerváltás (1990) után szerveződő, és működő katolikus óvodáknak a Kódex megfogalmazására kell figyelniük, hogy megfelelhessenek az elvárásoknak. Ezekre az intézményekre is vonatkoznak a katolikus iskolákról szóló rendelkezések: „Katolikus iskolának azt az iskolát nevezzük, amelyet az illetékes egyházi hatóság vagy egy hivatalos egyházi jogi személy igazgat, vagy amelyet az egyházi hatóság írott okmánnyal ilyennek ismer el. A katolikus iskolában az oktatásnak és a nevelésnek meg kell felelnie a katolikus tanítás elveinek; az oktatóknak pedig ki kell tűnniük helyes tanításukkal és becsületes életükkel”. (C.I.C. 803. kán. 1-2.§)

„A nevelés eszközei közül a krisztushívőknek különösen nagyra kell értékelniük az iskolákat, melyek kiemelkedő segítséget nyújtanak a szülőknek nevelői feladatuk teljesítésében”. (C.I.C. 796. kán. 1.§)

„A katolikus iskolák igazgatói a helyi ordinárius felügyelete alatt gondoskodjanak arról, hogy az oktatás ezekben az iskolákban tudományos szempontból legalább olyan szinten álljon, mint az illető vidék többi iskolájában”. (C.I.C. 806. kán. 2.§)

A gyermekekben a TEREMTŐ szellemi, lelki, testi értékeket helyezett el, amelyeket a neveléssel kell felszínre hozniuk azoknak, akik a gyermekekért felelősséggel tartoznak.

A gyermekeket sem a szülő, sem a pedagógus nem formálhatja saját képére és hasonlatosságára, hanem a mennyei Atya vele kapcsolatos tervét kell kitalálnia, kifürkésznie, és megvalósulásában segítenie.

1. 2. Az Egyház, nevelésre irányuló alapelvei

Az Egyház az emberek üdvösségének szolgálatára irányuló küldetésének megvalósítása során főként, azokkal az eszközökkel él, amelyeket maga Jézus Krisztus bízott rá, de fölhasználja azokat az eszközöket is, amelyek különböző korokban és különféle kultúrákban alkalmasak arra, hogy természetfölötti céljához közelebb segítsék, és előmozdítsák az emberi személy kibontakozását. Az Egyház azért hozza létre iskoláit, intézményeit, mert egészen különleges eszközt lát bennük a teljes ember kifformálására. (C.I.C. 794-795. kán.)

A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai közül különösen a Gravissimum Educationis Momentum kezdetű leszögezi a katolikus nevelés jelentőségét, amikor azt írja: „Az egyháznak is feladata a nevelés, sajátos okból: először is azért, mert el kell ismernie, hogy nevelésre képes közösség. Legfőképpen pedig azért, mert kötelessége hirdetni az üdvösség útját minden embernek. A hívők számára át kell adni Krisztus életét és állandó szorgoskodással segíteni kell őket, hogy ennek az életnek teljességére eljussanak.”(G. E. 3.)

A katolikus óvoda, iskola része az Egyház üdvöztető küldetésének, különösen a hitre való nevelés területén. Az Egyház a katolikus óvoda, iskola által, mely föl kínálja korunk embereinek a maga nevelési elgondolását, sajátos módon részt vállal a kulturális párbeszédben, s ezzel elősegíti a valóságos fejlődést, amely az ember teljes kibontakozásához vezet.

Amikor a katolikus nevelésről szólunk – Jézus által adott küldetésről van szó – szükséges megfontolni:

- a Szentírás tanítását, belőle Jézus tanítói és nevelői magatartását, az apostoli küldetést;
- az Egyházi törvénykönyv rendelkezéseit;
- a zsinati dokumentumokat és a pápai megnyilatkozásokat.

1. 3. Az óvodai pedagógia alapelvei

„Az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok, alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítésére kell irányulnia; az egyenlő hozzáférés biztosításával; a gyermeket - mint fejlődő személyiséget - gondoskodás és különleges védelem illeti meg; a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő szerepet játszanak”. (Kt. 137/1996. VIII.28.)

A cél olyan közösségek létrehozása, melyekben a túlcseresznyés szeretet célja a gyermekek felemelése, nevelése. Az ilyen intézmény „megteremti az evangéliumi szabadság és szeretet légkörét..., segíti a fiatalokat abban, hogy személyiségük kibontakoztatásával együtt növekedjék bennük az új teremtmény, amellyé a keresztségben lettek”. (G. E. 8.)

Az Egyház úgy fejt ki a maga küldetését, hogy eszközeit az idők változó körülményeihez és az emberi nem új meg új szükségleteihez alkalmazza. (*Gaudium et Spes* 4.)

2. Óvodánk sajátos jellege –Gyermekekép-Óvodakép-Jövőkép

A mi óvodánk jellegét a családi nevelést kiegészítve a KATOLIKUS NEVELÉS határozza meg. Nevelő munkánkban fontos szerep jut – a település sajátosságaiból adódóan – a népi kultúra ápolásának, a hagyományok őrzésének és átadásának óvodás gyermekeink életkori sajátosságainak megfelelően.

Egy katolikus óvoda nem attól katolikus, hogy ez a nevében szerepel, hogy az intézmény külsőségeiben megkülönböztethető vallásos jegyeket visel. Egy óvodát a vallásos nevelés, a keresztény értékek közvetítése tesz katolikussá. A nevelésnek ez a keresztényi szelleme finomítja az erkölcsi és közösségi érzést, biztonságot ad, elviselhetővé teszi a csalódásokat, eloszlatja a félelem és a szorongás érzését.

A hívő nevelési szemlélet középpontjában a SZERETET áll. A gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi.

Fontos tényező a katolikus nevelésben az érzelmi biztonság, a derűs, oldott légkör, a jó közérzet, a nyugalom, az érzelmi kiegyensúlyozottság.

A pedagógiai intézkedések a gyermekek személyiségéhez igazodnak.

Az óvodai nevelés feladatai, az óvodai élet tevékenységformái alapvetően egyeznek minden más (önkormányzati fenntartású, alapítványi) óvodával. A katolikus óvoda egész napja is a szabad játék, a munka, a „tanulás” jegyében telik igazodva a gyermekek egyéni képességeihez, átítatva egy sajátos világszemlélettel és értékrendszerrel.

A „szemüveg” – amin keresztül látják, láthatják a katolikus óvodában a világot – más. Ezért sajátos feladatai is vannak az óvodának.

A mi katolikus óvodánknak is a teljes emberi személyiség kifejezése a célja. A személyiség kibontakoztatása lényeg, és az, hogy kiegyensúlyozott, érzelmek gazdag, érdeklődő és boldog legyen a gyermek.

A mi óvodánk – hitünk szerint – nem csak nevében, külső jegyeiben katolikus, hanem azért, mert – más-más fokon – de az óvodai közösség minden tagja osztozik a keresztény világszemléletben. Az evangéliumi elvek válnak nevelési eszménnyé, belső ösztönzővé, és – együttal – végső céljá.

Nevelésünkben arra törekszünk, hogy a gyermekek szeretetben, szeretet által megtanuljanak kapni és adni, másokkal törődni. Mindig közösen ünneplünk. A csoportok között is szoros érzelmi kapcsolat kialakítására törekszünk. Ezeket a kapcsolatokat közös élményekkel, játékkal erősítjük.

Az óvoda dolgozói tudatában vannak annak, hogy keresztény értékeket közvetítenek. Célunk a hívő kapcsolat kialakítása, mert „Krisztusban minden érték elnyeri teljességét”.

Bár az óvodás gyermek a nap nagy részét a nevelő intézményben tölti, egyéniségét alapvetően a szüleivel, testvéreivel, családtagjaival megélt órák milyensége határozza meg.

Nevelésünk fókuszában ezért a Szent család példája áll.

A gyermekeken az óvodapedagógus, a közösség formál, alakít, de alapvetően otthon dől el minden. Az óvoda feladata, hogy pótolja azt, amit az otthon nem vagy hiányosan ad meg.

Óvodánk a családi szellemre épít. Módszerünk a prevenció, melynek belső tartalma a szeretet és a bizalom: „a nevelés a szív dolga”. (*Don Bosco*)

Mindezek megkívánják a nevelő állandó jelenlétét, és a feltétel nélküli szeretettel teljes, boldog légkört, hiszen ezek biztosítják a gyermekek sokoldalú és harmonikus fejlődését.

Az igazi jelenlét közös tevékenységekre, játékokra, párbeszédre motivál.

Ezekén keresztül tapasztalja meg minden gyermek a saját személyére irányuló tiszteletet, elfogadást, szeretetet és megbecsülést.

A keresztény értékrend szerint történő nevelés mellett óvodánkban fontosnak tartjuk a magyar kultúrából való merítést, a hagyományőrzést és -ápolást. Célunk, hogy ezeket átörökítsük a gyermekek tárgyi, szellemi és lelki világába, az életkori sajátosságaiknak megfelelően.

Óvodánk – a többi katolikus oktatási-nevelési intézményhez hasonlóan – az egyház kis része, s ezáltal átlépi saját népének határait. A gyermekeket arra neveljük, hogy minden ember testvér, ezáltal segítjük a másság elfogadását, a kisebbségi önazonosság érvényesülését, erősödését, megteremtjük az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.

Szeretnénk megőrizni örökségeinket és értékeinket külső és belső szépségeinket, hogy óvodánk a jövőben is az „örömhír” (evangélium) szellemét a szeretet légkörét sugározza és közvetítse az intézmény elhivatott dolgozói által.

3. Az óvoda célja és feladatrendszere

Nevelésünk kiindulópontja: A gyermek, a család és a pedagógus számára Isten ajándéka.

Embereszményünk: a Krisztus mértéke szerinti élet alapozása.

<u>Nevelési célok</u>	<u>Feladatok</u>
1. Istenkép kibontakoztatása a gyermek lelkében a keresztény pedagógus példája nyomán	1. A keresztény családi nevelés folytatásaként a keresztény értékek erősítése
2. Feltétel nélküli szeretet	2. Isten szeretetének megsejtetése a gyermekkel
3. A teremtetett világhoz való viszony és	3. A teremtetett világra való

ezen világ védelme	rácsodálkozás képességének kialakítása, fejlesztése. Öröm, hála, megbecsülés éreztetése.
4. A keresztény hitélet gyakorlásának megalapozása: a) keresztény erkölcsi értékek elsajátítása b) viselkedési formák és a felelősségtudat kialakítása c) liturgikus év ünnepei	4. A keresztény élet megtapasztalása az óvodai élet során: - felebaráti szeretet - keresztény erények - megbocsátás - ünnepi áhítat - pozitív erkölcsi tapasztalatokhoz juttatni a gyermekeket
5. A keresztény állampolgár nevelése	5. A keresztény ember felelőssége

A katolikus óvoda nevelési célja: a 3-7 éves gyermekeket képessé tenni a hit befogadására. Megtanítani őket rácsodálkozni a teremtett világra, s az abban végbemenő változásokra. Az óvoda közvetetten segíti az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete segíti a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását.

A katolikus óvoda – mint bármely más óvoda – arra törekszik, hogy kritikusan és módszeresen adja át a műveltséget, s ezáltal a teljes emberi személyiség kifejlődését segítse.

A katolikus óvoda feladata: a célok megvalósításához szükséges személyi, tér- és időbeli, valamint tárgyi feltételek biztosítása.

Keresztény erkölcsi nevelés: a katolikus nevelést a keresztény erkölcsi értékekre és normákra kell alapozni, ezért az erkölcsi nevelés hangsúlyozott szerepet kap.

A gyermek első erkölcsi tapasztalatait – a család után – az óvodában szerzi. Az óvoda feladata, hogy pozitív erkölcsi tapasztalatokhoz juttassa a gyermeket (önzetlenség, segítőkészség, együttérzés, igazmondás, jóttevés, szelídség stb.), és segítséget adjon a negatív

tapasztalatok (irigység, közömbösség, harag, durvaság stb.) által kialakult magatartás korigálására.

Szem előtt kell tartani, hogy a gyermek nem a vele szemben támasztott szóbeli követelmények nyomán lesz olyan, amilyennek szeretnénk, hanem az őt nevelők példájának hatására.

Keresztény közösségi nevelés: ez a fajta nevelés eredendően feltételezi a szereteten alapuló társas kapcsolatot.

A gyermek számára az óvoda az a közösség, ahol 3 és 7 éves kora között, a nap nagy részét tölti. Szocializálódása szempontjából meghatározó az óvónő személye, és valamennyi óvodástársa.

Az óvodapedagógus a gyermek számára minta, a keresztény felebaráti szeretet hordozója és közvetítője. Neki kell megteremtenie a feltételeit annak, hogy a gyermeket aktív tevékenysége közben megismerje, és segítse fejlődésében.

Az óvodai közösséget át kell, hogy hassa az egymás iránti megbecsülés, a derű, az optimizmus, a lemondás, a felnőttek iránti tisztelet.

Hazánkban az óvodákba jelentkező és járó gyermekek családjainak jelentős része nem ismeri a hitet, esetleg nem keresztény világnézetű.

Társadalmunkban a családok komoly nehézségekkel küszködnek, és ezt a gyermekek megérik, nem kapnak annyi gyengédséget, szeretetet, mint amennyire igényük lenne. Talán ez is szerepet játszik abban, hogy a szülők jó szívvel bízzák gyermeküket a hitet sugárzó óvodapedagógusokra. A szülők ezzel a külső segítséggel pótolhatják azon értékeket, amelyeket ők nem ismerhettek meg. Gyermekeiket olyan környezetben látják biztonságban, jó helyen, ahol érték a jóság, szépség, szeretet, igazság, hit. Ennek valóságát a szülők is megélhetik gyermekükkel együtt.

Vállaljuk a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált, differenciált nevelését is.

Nevelőmunkánkat életkoronként differenciáltan, az egyéni testi-lelki szükségletek figyelembevételével végezzük.

Kiemelten kezeljük az egészséges életmód szokásainak megalapozását (kirándulás, rollerozás, úszótanfolyam, egészséges táplálkozás, vitamin-nap, udvaron, szabadban való mozgás, sportnapok, sportverseny, gyermek-táncbázis stb.).

Megemlékezések, ünnepek:

Minden katolikus óvoda feladata, hogy megtanítsa a gyermekeket – és rajtuk keresztül a családokat – a lélekből fakadó ünneplésre, megemlékezésre, hagyományteremtésre, ahol a hangsúly nem az anyagi javakat tükröző külsőségeken van.

Fontos, hogy a gyermekekkel életkoruknak megfelelő szinten tanítsuk meg az ünnepek tartalmát (történelmi múlt, bibliai történetek, szentek élete).

Törekedni kell az ismeretek komplex és élményközpontú feldolgozására, hiszen a gyermekekben az ismeretek, annál jobban rögzülnek, minél sokoldalúbban élik azokat át.

Lakóhelyünk hagyományainak megismertetésével, a település univerzális értékeivel történő rendszeres „találkoztatással” alapozzuk meg a kicsik lokálpatriotizmusát.

Felelősségteljesen kell megtervezni és megszervezni jeles napjaink évről évre visszatérő ünneplését.

Ezáltal várható, hogy az ünnepek hagyománnyá válnak, s így erősítik az óvodai közösség egészének keresztény- és magyarságtudatát, megerősítik gyökereinket.

A hagyományteremtés keresztény vonatkozásban gazdag lehetőséget nyújt. Ennek kialakítása mindannyiunk felelőssége és kötelessége.

Sokféle lehetőséget biztosítunk ahhoz, hogy óvodai életünk önmegvalósító élményszerző tevékenységekben, a hit felé növekedve, erősödve teljesejék ki. Törekszünk a szeretetteljes, nyugodt légkör biztosítására.

Egyik legfőbb célunk, hogy óvodánk pedagógiai és szakmai célkitűzéseit egyre magasabb szinten tudjuk megvalósítani. Ennek érdekében nyitottak vagyunk a folyamatos önképzésre, fejlődésre, újításokra. Figyelembe vesszük a társadalmi környezet változásait és csoportjaink igényeit.

Feladatainkat tervszerűen és tudatosan végezzük. Célunk az is, hogy a szülőkkel elfogadtassuk nevelési értékeinket: a hitre, reményre, szeretetre nevelést, a helyes önértékelést, az igazi értékek felismerését, a mások felé való nyitottságot.

Alkalmazotti közösségünk elkötelezett a vallásos szellemű óvodai nevelés iránt.

Előtérbe helyezzük a katolikus nevelés Katolikus Egyház által meghatározott elveit, elvárásait és feladatait.

3. 1. Vallási, erkölcsi nevelés

Alapvető fontosságú, hogy a hit nem tudást jelent, tehát a hitet nem lehet megtanítani, megtanulni. A hit Isten ajándéka, a Szentlélek megvilágosítása bennünk.

Miért beszélünk mégis hitre nevelésről, ha a hitet csak kaphatja az ember, de nem tudja az átadni másoknak?

Jézus Krisztus adott választ erre a kérdésre, amikor elküldte tanítványait szerte a világba, hogy hirdessék az evangéliumot. Feladatot adott nekik, és nekünk is feladatot ad ma.

Egy fa termőre válását sok munka előzi meg. El kell ültetni a magot, a csemetét gondozni, ápolni, öntözni védeni kell. Hosszú idő elteltével lesz a kicsiny mag termő fává. Sem a magot, sem a gyümölcsöt nem mi hozzuk létre, de a munkánk nélkül nem fordulna termőre a gyümölcsfa. Hiszen minél kisebb, annál sérülékenyebb a növény.

Igaz ez a gyermekekre is. ezért a katolikus óvodákban dolgozók olyan kertészek, akikre az egészen gyöngye, védtelen növényeket – a gyermekeket bízta.

„Szellő-léptű tavasz vagyok én
rügyek szeretője:
Hajnali harmat a szám
Májusi fény a mosolyom.
Metszőolló, kés vagyok oltó? Sarjad a bimbó,
Emberiség rügyeit, gyermekeket nevelek.”

(Sarkadi S.: Oltókés)

Rábízták az óvodára gyermeküket azok a szülők is, aki maguk sincsenek tisztában saját feladataikkal. Ilyen esetben még nagyobb a pedagógus felelőssége. Hiszen nemcsak a gyenge növényt kell ápolniuk, a szülőket is tanítaniuk kell, ráadásul nagyon óvatosan, hiszen a szülők erre érzékenyek. Ehhez a feladathoz sok-sok tapintat és szeretet kell, amit minden katolikus óvodában dolgozónak meg kell tanulnia.

A gyermek kíváncsi az őt körülvevő világ dolgaira, működésére, összefüggéseire, így a vallásos környezettel is szívesen ismerkedik, ha életkori sajátosságainak megfelelő, szeretetteljes légkört teremtünk hozzá. A kisgyermekek hitre növeléséhez, neveléséhez is komoly pedagógiai, pszichológiai, teológiai felkészültség, és – nem utolsó sorban hit –

szükséges, hiszen az életkori sajátosságaikhoz igazodó, ill. továbbfejleszthető tanítást kell adnunk a gyermekeknek. A szülőket pedig segíteni kell a nevelésben.

Így a különböző családból érkezett gyermekek egyöntetűen indítást kapnak a keresztény életre. Ezt biztosítják a reggeli csendes percek, a „napköszöntő”, a hetenkénti miselátogatás az óvoda kápolnájában, a közös imádságok.

A katolikus óvoda hatékony erkölcsi nevelést tud biztosítani. A szakszerű nevelő-oktató munka mellett a gyermekek – a szüleiken kívül is – hívő felnőtt példaképet találhatnak maguknak az óvodában, akin keresztül követendő magatartásmintát is kapnak.

A későbbiekben az óvodai közösség által – a családdal együtt – a gyermek is bekapcsolódhat a plébániaközösségbe is. így megtapasztalhatja az egyházi közösség összetartozásának örömét az ünnepnapok liturgiáin, a vasárnapi szentmiséken és más egyházközségi programokon keresztül.

Ünnepeink, jeles napjaink rendje:

1 Az óvoda hivatalos eseményei

- tanév eleji szentmise (Veni Sancte)
- tanév végi hálaadó szentmise (Te Deum)
- elöljáróink köszöntése
- nővérek köszöntése
- lelki napok , lelki gyakorlat,
- települési pedagógus nap

2, A intézmény hagyományos rendezvényei:

- Szent Erzsébet nap
- Szent Márton nap

3. Az óvoda egyházi rendezvényei:

- Mária ünnep
- Szent Gellért ünnep (katolikus iskolák, óvodák napja)
- Terményáldás (Asszisi Szent Ferenc napja)
- Mindenszentek napja, Halottak napja
- Advent
- Szent Miklós napja
- Karácsonyvárás (élő Betlehem)
- Vizkereszt (házszentelés)

- Gyertyaszentelő ünnepe
- Balázs áldás
- Szent József nap (Apák napja)
- Hamvazó szerda
- Húsvét várás (Játszó ház)
- Pünkösöd
- Templomunk Bucsúja (Szentháromság vasárnap)

4, Az intézmény hagyományos ünnepei:

- Hagyományörző játszóház
- Név és születésnapok megünneplése
- Idősek szeretetotthonának látogatása
- Iskola látogatása
- Farsang
 - Apák napja
 - Anyák napja
 - Bethánia napok
 - Bucsú az óvodától
 - Hagyományos kirándulások, gyermek tábor
 - Víz napja
 - Föld napja
 - Környezetvédelmi világnap
 - Nyári tábor

5. Nemzeti ünnepek:

- október 23 (1956)
- március 15 (1848)
- augusztus 20 Szent István

3. 2. Az egészséges életmód alakítása – „Ép testben, ép lélek”

Korunk gyermeke keveset tapasztalhat meg abból az egészséges környezetből, amelyet a Teremtő szeretetből mellé és köré rendelt.

Kevés az olyan család, amely sokáig biztosítani tudja a családi öl melegét és biztonságát, alig van természeti környezet, amely a „gyermek köré varázsolja az Édenkertet, s annak beszédes csendjét”.

Minden gyermek, aki a családból hozzánk érkezik, fokozott figyelmet és törődést érdemel.

A mai közétkeztetés hiányosságait a szülői segítség pótolja, hogy a fejlődő szervezet megkapja azokat a nyomelemeket és vitaminokat, amelyek a test teljes fizikai fejlődéséhez elengedhetetlenül szükségesek. Igyekszünk minden ennyivalót megismertetni és elfogadtatni a gyermekekkel, de tiszteletben tartjuk az egyéni szükségleteket. A gyermekek számára a nap minden szakában – jól látható, és könnyen elérhető helyen – biztosítjuk az ivóvizet, így szoktatjuk rá őket a bőséges folyadékfogyasztásra. A közétkeztetés kapcsán biztosítjuk – a konyhával egyeztetve – a napi tejszükségletet, mely a gyermek napi ételmének része kell legyen.

A testápolás tevékenységeinél ügyelünk a meleg, otthonos környezetre. Ezen intim helyzetekben az óvodapedagógusok, dajkák anyai gondoskodással segítik a gyermeket, hogy azok közérzete jó legyen. A felnőttek figyelmes szeretete növeli a gyermekek biztonságérzetét.

A testi nevelés alapja ebben a korban a szociális öl, mely azonos az anyai szeretettel. Ennek biztosítását az óvónők tudatosan vállalják.

A gyermekkel való valamennyi tevékenység során tájékozódunk a gyermek testi, lelki, szellemi állapotáról. A szokásrend alakítása közben, az óvodások egyre önállóbbak lesznek. Kellő biztonságot szerezve, a felnőttet utánozva, társaik segítőivé válnak.

A jól kialakított belső és külső környezetben az óvodapedagógusok példaadó mozgása motiválóan hat a gyermek egész személyiségére. A gyermek önfeledten követi a mozdulatokat, utánoz, átveszi a felnőtt játékosságát, erőfeszítéseit, és ezek bizonyos jellemvonásokat alakítanak ki bennük: pl. akaratot, pontosságot, türelmet, kitartást.

A testi nevelésben a természet ajándékai is szerepet kapnak a séták, kirándulások alkalmával. A gyermekek a változó évszakokban is sok lehetőséget kapnak testi erejük, mozgásbiztonságuk növelésére. A szabadban végzett mozgásformák (söprögetés, kerti

munkák) – amelyeket az óvodások önfeledten művelnek – értelmi fejlődésükre is hatással vannak.

Külön figyelmet kapnak azok a gyermekek, akik valamilyen okból sajátos törődést igényelnek, fejlődésük segítéséhez orvosra vagy speciális gyógypedagógiai végzettséggel rendelkező szakemberre van szükség.

Az egészséges életfeltételek biztosítása érdekében az alábbiakra különösen nagy figyelmet fordítunk:

- megfelelő hőmérséklet, világítás, tisztaság, levegőzés
- változatos, vitamin- és fehérjedús táplálkozás, bőséges folyadékfogyasztás
- megfelelő ruházkodás
- tisztálkodás
- alvás, pihenés
- betegségmegelőzés, egészség- és balesetvédelem
- mozgás, kirándulás, úszás megszerettetése
- a környezet védelme és megóvása

3. 3. Érzelmi nevelés, erkölcsi nevelés szocializáció részterületei

A szocializálódás alakulásának színterei:

A beszoktatási időszak

A napi együttlét

Az óvodai ünnepnapok

„Az emberben az érzelmek hamarabb fejlődnek, mint az értelem, tehát előbb szeretünk, mint gondolkodunk. Amilyenek az emberek, akiket szeretek és becsülök, amire ők tanítanak, az leszek én, azt fogom hinni...” (*Brunszvik Teréz*)

A katolikus óvoda arculatából adódóan, és az óvodáskorú gyermek életkori sajátosságaira építve nevelésünkben az egész napot át kell hatnia a keresztény lelkiségnek.

A kisgyermek korai életszakaszában szerzett benyomásai: szeretetteljes támogatások, védettség, élmények a biztonságérzetet erősítik. A katolikus pedagógia példája Jézus Krisztus, aki jelenlétével, élete példájával, tetteivel és szavaival győzte meg az embert arról, hogy

minden állapotában és helyzetében szereti. A mi óvodánkban is feladata olyan légkörnek a megteremtése, amely elfogadja a gyermeket olyannak, amilyennek a Teremtő alkotta.

A kézen fogott, feltétel nélküli szeretettel vezetett gyermek megérzi, hogy fontos a családjának, az óvodapedagógusnak, társainak. Így olyan biztonságot él át, mely erősíti érzelmeit, s nyitottá teszi a tárgyi és személyi környezet számára.

Az óvodapedagógusoknak biztosítani kell, hogy minden gyermek egyénileg is nagyon fontos legyen a közösségnek, kiemelkedhessenek személyiségének pozitív vonásai, gyógyulhassanak azok az érzelmi megnyilvánulások, melyek a gyermek lelki, testi épségét csökkentik.

Speciális ismereteket és sajátos törődést igényel a nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, érzékszervi, értelmi vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek nevelése. Szükség lehet megfelelő szakemberek (pszichológus, logopédus, gyógypedagógus stb.) bevonására. (Kt. 137/1996. VIII.28.)

Az óvodapedagógus figyelő jelenléte valóság a gyermek – és öröme, bánata stb. – számára. Így a szív nyitottsága vonzza a megsomorodottat, s hagyja, hogy megnyugvást találjon az „elveszett anyaöl” melegén. E melegség által lesz a katolikus óvoda olyan hely, ahol kicsik és nagyok szóban is kimondják, amit megélnék: mindnyájan Isten gyermekei vagyunk. Emellett – persze – emberek is hibáinkkal együtt.

Az éntudatra ébredt gyermek próbálgatja saját egyéniségének erejét, korlátait. Ezen az úton átél kudarcokat és sikereket. Ezek az élmények mind beépülnek személyiségébe.

Az óvodapedagógus tudja, hogy a gyermeket nem óvhatja meg a személyes fájdalomtól, bánattól, kudartól, de derűs, segítőkész lényé segíthet a gyermeknek ezek feldolgozásában. Így növeli a gyermeket a bizalom és a remény átélésén keresztül a hitre.

A keresztény nevelés eleve feltételezi a közösséget, a szereteten alapuló kapcsolatot. A gyermekek szocializációja szempontjából fontos a társak jelenléte. Meghatározó az óvodapedagógus és a dajka személye, mert ők képviselik a gyermekek számára a mintát, hordozzák és közvetítik a keresztény felebaráti szeretetet.

Az óvodába lépő gyermeket egy tágabb közösség veszi körül: társai, nevelői, szülei, nagyszülei, a plébániák közösségét alkotó hittestvérek. Az ilyen közegben nevelkedő gyermek boldog lesz, hiszen egy tágabb közösségi háttérrel lépi át az óvoda küszöbét, ott otthon van, és sok közösségi élménnyel rendelkezik.

Az a gyermek és szülő, aki első alkalommal kéri fel az óvodapedagógust, hogy legyen segítő partnere a gyermek nevelésében, hétről hétre közösségi élményben részesül. Így sokszor él meg a gyermek közösségi élményt, sokszor tapasztalja a felnőttek egymás iránti segítőkészségét, önzetlenségét, figyelmességét, kedvességét. Ezért az átélt élmények, tapasztalatok megalapozzák kreativitását, gondolatainak megosztását, a másakra való odafigyelés képességét, a másik gondolatainak meghallgatását. A közös élmények edzik akaratát, kitartását, a másokhoz való alkalmazkodását.

A katolikus nevelés egyik alapvető helye a természet, melyet minden ember ajándékba kapott, és amelyre meg kell tanulnia vigyázni. Az óvodai közös természetjárások szolgálják a környezettudatos nevelést és az egészségnevelést is. Közben a gyermekek rácsodálkozhatnak a természet vizuális szépségeire. Felfedezhetik a teremtett föld növény- és állatvilágának gazdagságát, a fölénk hajló égbolt végtelenségét.

„A szép fogalma velünk születik és hal meg... a nevelésben, s az életben kiváló szerepet kell játszania. A szép szeretete is a műveltség jele és eredménye”. (*Brunszvik Teréz*)

A közös ünnepek alkalmával a gyermek tapasztalatokat szerez arról, hogy a felnőttek milyen gondos szeretettel és tisztelettel óvják a teremtett világot. Megismerheti a kultúremlék magatartását, mely fontosnak tartja az élet védelmét, megbecsülését, valamint a tiszteletet és hálát a teremtett természet és a tárgyi környezet iránt.

A közösségi együttlétek során tapasztalt felnőtt minta tanítja a gyermeket a máságra elfogadására, mások segítésére, a felelősségvállaló tevékeny magatartás megerősítésére.

A szocializáció, a gyerekek bevezetése a társadalmi környezetbe

A szocializáció elsődleges színtere a család, hiszen a szociális tanulás a születés után kezdődik, abban a környezetben, ahová megérkezik a gyermek. A családban modellkövetés útján sajátítja el a magatartásmódokat, a tevékenységformákat, az értékeket. Emiatt fontos, hogy az óvoda szoros együttműködésre törekedjen a családdal.

Az óvoda a másodlagos szocializáció helye. Feladata, hogy megteremtse a lehetőséget arra, hogy a gyermek kielégíthesse természetes társas szükségleteit, a gyermekeket a különbségek elfogadására, tiszteletére nevelje. Cél, hogy a 3-7 éves gyermekek – a szociális tanulásuk tudatos, szakszerű irányításával – a pusztán együttléttől eljussanak az együvé tartozásig, ugyanakkor az egyes gyerekek énképe differenciálódjon, éntudata megerősödjön.

A vegyes életkorú csoportokban – mint a mi óvodánkban is – gazdagabb lehetőség nyílik a szociális tanulásra (testvérek együttnevelődése, zökkenőmentes beszoktatás).

Jó hatása lehet annak is, ha a csoportba be tudnak fogadni egy-két sérült gyermeket is (pl. aki hallókészüléket vagy erős dioptriájú szemüveget visel), mert így a többiek megtanulnak segítőkészen viszonyulni hozzájuk. Ezért is vállaljuk fel a sajátos nevelési igényű gyermekek ellátását.

A jó közösség kialakításának leghatásosabb eszközei: a közös célok, hagyományok, szimbólumok megteremtése, a közös ünneplés, a csoport életét szabályozó szokás- és normarendszer, az értelmes fegyelem.

Nem szabad elfelejtenünk, hogy „A teremtés és a megváltás rendjében három közösség létezik: a család, a társadalmi közösség a közjó alapján, az üdvösség rendjében pedig az egyház”. (*Tarjányi: Pedagógia*)

3. 4. Az anyanyelvi és értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. A gyermekeket az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére kell nevelnünk.

Az értelmi nevelés feladata a gyermek értelmi képességeinek fejlesztése, ismereteinek gazdagítása és rendszerezése. Célunk minél tágabbra nyitni a gyermek környezetét a teremtet világ megismerésére. Az óvoda értelmi nevelésén értjük a gyermek beszéd- és nyelvi képességének, zenei képességének, alkotó-alakító tevékenységének fejlesztését.

Mielőtt a gyermek az utánzással történő tanulással kommunikálni kezd, már megszámíthatatlan mintát, sorrendiséget élt át, tapasztalt meg.

A belső történések hatására indul meg az utánzás, az átélt élmények beszédes közlése, s fokozatosan jut el a benne megfogalmazódott élmények szóbeli kinyilvánításához. Ezt a folyamatot a keresztény óvodapedagógus csodálattal és tisztelettel figyeli, és segíti. Közben azonban nem szabad elfelejteni, hogy a beszédes közlés, tanulás elsődleges színtere a család.

Az óvodába lépő gyermek otthonról hozza magával beszédtonusát, -ritmusát, szókincsét. Kezdetben nem kis feladat a gyermeki beszéd, selypes, pösze, légzés zavart, érzelmi kitörésekkel kísért hangzavarában meghallani, kitalálni a szót, melyet a gyermek pedagógusával közölni kíván. Ettől is nagyobb kihívás az otthon „elnémított” gyermek beszédkommunikációjának elindítása a kreatív gondolkodás irányába.

Az óvodapedagógusoknak példamutatónak kell beszélniük, beszéltető légkört kell teremteniük, mert fontos, hogy a beszédkedvet fenntartsák, a gyermeket meghallgassák, és a

kérdéseikre adott válaszokkal tovább ösztönözzék a beszédre, a logikus összefüggések megtapasztalására.

A gondolkodási képesség fejlesztésekor alapfeladatnak tekintjük a gyermek problémálatásának, -érzékelésének fejlesztését, melyhez elengedhetetlen a gondolkodási műveletek – analízis, szintézis, absztrahálás, összehasonlítás – tevékenység során történő fejlesztése.

A figyelem fejlesztésére – mint a tanulás fontos feltételére – tudatosan figyelünk.

Az értelmi nevelés fejlesztő feladataihoz az óvodai élet változatos tevékenységei szolgálnak alapul.

Az értelmi nevelés célja, hogy a kisgyermek képes legyen az ismereteket befogadni, és önálló értelmi tevékenységet tudjanak folytatni. Fejleszteni kell képzeletüket, gondolkodásukat, fogalomalkotásukat.

Kreativitásuk fejlesztése érdekében nem utánzásos cselekvésre, hanem alkotásra kell ösztönözni őket. Ez gondolkodásbeli hajlékonyságot, eredetiséget, alkotó kíváncsiságot kíván.

Értelmi nevelésünk alapja a gondolkodás, és annak anyanyelven történő kifejezése. A beszédkésztség fejlesztése, a szókincs bővítése is fontos feladata az óvodának.

A beszédnek az igazság és a szeretet eszközévé kell válnia a hívő felnőttek példamutatásának segítségével. Nagyon figyelünk kell arra is, hogy a gyermekek kérdéseikre mindig választ kapjanak – életkori szintjüknek megfelelően. A tiszteletteljes köszönést meg kell kívánni tőlük érkezéskor és távozáskor, vendégek és társaik üdvözlésénél is.

3. 6. „Kerek egy esztendő” – ünnepek, hagyományok, megemlékezések

(Itt segédanyagként használjuk a néphagyományörző program megfelelő részét.)

Kerek ég alatt kerek egy istenfa
Kerek istenfának szép tizenkét ága
Szép tizenkét ága, ötvenkét virága
Háromszázhatvanöt levele
Mindenki ismeri, és mindenki látja
Mégsem tudja senki,
Hogy mi is ez a fa.

(népi mondóka)

Minden kerek egy esztendőben állandó ismétlődéssel térnek vissza az évszakok, s hozzájuk kapcsolódnak a természet változásai: a virágnyílás és hervadás, a madarak érkezése és távozása, a tavasz bontakozó üdesége és az ősztomp szürkeségbe hajlása.

Ritmikusan követik a hétköznapokat a vasárnapok, hogy az embert kivonják, megpihentessék a naponta ismétlődő munkából: „Isten megáldotta és megszentelte a hetedik napot, mert azon pihent meg egész teremtő munkája után”. (Ter. 2.3)

A katolikus óvodának a mai megtépzott értékrendű világban egyik lényeges feladata, hogy újra felfedeztesse a gyermekekkel, szülőkkel a népi és keresztény ünnepeket, azok hagyományait, belső tartalmát, esztétikáját.

Ezen a területen is – mint az egész nevelési folyamatban – a család, mint első hagyományteremtő közösség a legfontosabb a gyermek számára (pl. keresztele, első keresztény tanítás, imádság, születésnap).

A katolikus óvoda – mint az egyház kis helyi közössége – vezeti a gyermeket az imádságos lelkület felé, segíti őt a helyi közösségben való meggyökerezésben.

A néphagyomány és a hit erősítő közösségi védettséget jelent gyermeknek, szülőnek, ahol nyugalmat, békét, megértést talál.

A közösségi asztal – családban, óvodában vagy tágabb környezetben legyen is – az összetartozást és a közösségi érzést jelképezi, erősíti. Ilyen alkalmakkor lesi el a gyermek a vendégvárását, a másikat elfogadó, befogadó magatartást, hogy a másik ember fontos, s milyen jó, hogy örömröket, bánatunkat, meg tudjuk másokkal osztani. Így ebben a nyitottságban alakul a gyermeki bizalom, mely az örömteli együttlét alapja.

Az ünnepeken való együttlét olyan közösségi élményt nyújtanak, melyben gyermek, felnőtt őszintén kifejezheti érzelmeit, az előkészületek során használhatja kreativitását, fantáziáját, az ünnep előkészítése és megülése során pedig átélheti a közösséggel való együttműködés élményét.

Az asztal-, egyházi vagy népi közösség a gyermeket önmaga: ideje, figyelme és szeretete ajándékozására tanítja. Ezáltal pozitív értékek szabadulnak fel, melyek testre, lélekre, értelemre pozitívan hatnak.

A családi és óvodai megemlékezések erősítik a gyermek és közössége önazonosságát. Ilyenek: a születésnap, névadó szentire való emlékezés, örök életbe költözöttekről megemlékezés. Óvodánkban szokás, hogy a beteg gyermeknek, felnőttnek képeslapot küldünk, vagy séta közben meglátogatjuk őket.

Így ápoljuk és mélyítjük az egymás közti kapcsolatokat.

A katolikus óvoda feladata, hogy maximálisan fegyelembbe vegye a gyermek életkori sajátosságait, tiszteletben tartsa fizikai, értelmi, lelki, szellemi fejlettségét.

Ezek ismeretében alakítja az óvoda:

- ünnepeit
- hagyományait
- megemlékezéseit

hogy ezek is hozzájáruljanak a gyermek sokoldalú fejlesztéséhez.

A nevelői tudatossággal szervezett és megtartott ünnep hatékonyságát az adja meg, hogy a gyermekhez közelálló, gazdag, színes, változatos formában sok örömet és vidámságot kelt.

Nagyon fontosak azok az ünnepek, események, amelyeken a szülők ajándékozzák meg a gyermekeket, pl. a Bethánia napok, amikor a szülők, közösen dolgoznak, hogy az óvodát és környékét szebbé tegyék.

A gyermek szülei munkáját látva később maga is vállalkozik hasonló ajándékozásra, hiszen a felnőtt példán keresztül látja és tapasztalja, hogy a közös munka, milyen sok öröm forrása.

„A népszokások tanítanak, és összetartanak bennünket. Megismerésük, és a velünk való élésük közösségformáló erő, bennünk történő megújulásuk jövőbe mutat.” (Beck Z.)

Így – a nyitottságra építve – segíti elő az óvoda a szülőföldhöz, a hazához való kötődést.

4. Az óvodai élet megszervezésének elvei

Személyi feltételek: az óvodában a nevelőmunkát az óvodapedagógus végzi (MŰM).

- Az óvodapedagógusnak először is jó embernek kell lennie, ha embert akar nevelni.

A hívő pedagógusnak arra kell törekednie, hogy példaadása által a gyermekbe a keresztény erkölcsi elveknek megfelelő gondolkodás és cselekvés ivódjék be.

- A gyerekek nevelése elképzelhetetlen a szeretet, az adás vágya és az empátia nélkül.
- Minden óvodapedagógusnak pontos, fegyelmezett, alapos munkát kell végeznie.
- Ígéreteit tartsa meg, konfliktusait emberi módon kezelje.
- Elfogadó, segítő, támogató attitűdje modell, mintát jelent a gyermek számára.
- Nagyon fontos, hogy tudjon megbocsátani, hisz ez keresztény erény, és ezt a katolikus óvodában sokszor kell az óvodapedagógusnak gyakorolnia.
- Az óvoda pedagógusainak nyitottnak kell lenni minden értékre, amelyet beépíthet saját életébe és nevelő-oktató munkájába.

Elengedhetetlen az önképzés, az olvasás, megmerítkezés a kultúra szépségeiben, amelyek lelki-szellemi töltést adnak a napi munkához. Ez önfegyelmet és önismeretet igényel.

- Az óvoda vezetőjének és a rend elöljáróinak tájékozódnia kell – „ajánlás” kertében – a leendő munkatárs keresztény elkötelezettségéről.
- A gyermekek gondozásában dajka segít. Jó, ha szakmunkás bizonyítvánnyal, Esetlegesen érettségivel is rendelkezik. Világnézete nem lehet „semleges”, mert gondozási teendői közben ő is egész személyiségevel nevel.
- A konyhai dolgozó, technikai személyzet is épüljön be a keresztény munkaközösségbe.

Az óvodai nevelés eredményességét az óvodapedagógusi tevékenység és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazott összehangolt munkája biztosítja.

4. 1. Személyi feltételek

Az óvoda dolgozói

beosztás	létszám	szakvizsgát tett	országos szakértő
óvodavezető	1 fő	1 fő (PPKE)	–
óvodapedagógus (intézményvezetővel együtt)	6 fő	–	–
dajka	4 fő	3 fő szakképzett 1 fő érettségizett	–
Gazdasági ügyintéző	1 fő	–	–

Az óvodában dolgozó minden felnőtt, minden pillanatban értéket közvetít, példaként kell állnia a kisgyermek előtt. A Jó Istentől kapott talentumaival és megszerzett ismereteivel kell, hogy megajándékozza az óvoda közösségét. Az óvoda jelenleg három vegyes csoporttal a törvényben meghatározott dolgozói létszámmal működik (kivétel ez alól az intézmény vezetője, mert ő óvodai csoportban a gyerekek között is tevékenykedik)

Hat főiskolát végzett óvodapedagógus alkotja a Nevelő testületet.

Az intézmény vezetője szakvizsgázott óvodapedagógus, teológiát végzett, családpedagógiai, gyermek és ifjúságvédelmi speciális szakirányt végzett.

A pedagógiai munkát jelenleg három dajka segíti. A jövőben lehetőség szerint pedagógiai asszisztens is segíti majd a nevelő munkát. Az óvodapedagógusok jól kiegészítik egymást. (mozgás, tánc, rajz, ének, vers....)

A csoportos óvónői párok kiválasztásánál arra törekszünk, hogy az óvónők szakmai felkészültségben kiegészítsék egymást, ezáltal a gyermekek minden tevékenységükben megkapják a leoptimálisabb nevelést. Fontos , hogy szimpatizáljanak egymással, tudjanak őszintén beszélni a problémákról, az eredményeikről és képesek legyenek egymás munkáját segíteni. Az óvónők kiválasztásánál Pedagógiai Programunk megismerése, elfogadása, és alkalmazni tudása fontos szempont. Az óvodapedagógusok és dajkák jó együttműködése elengedhetetlen. Az óvónők bevonják a dajkákat a közösségi élet , az egészséges életmód

szokásainak megbeszélésében. Az óvónő és a dajka közötti empátiás magatartás minta a gyermekközösség számára.

Nevelőtestületünk erőssége a gyermekszeretben derűt sugárzó és biztonságot nyújtó egyéniségünkben nyilvánul meg. A nevelő testület azonos értékrendjét tükrözi a nevelés iránti elkötelezettség, a családi érzelmekben gazdag szeretetteljes légkör megteremtése.

4. 2. Tárgyi feltételek,

Épületek, infrastruktúra

A jelenlegi gyermeklétszámnak megfelelő az óvoda épülete.

Óvodaépületünk 2011-ben átépült, azóta pedig folyamatos szülői és közmunkaprogramba résztvevők karbantartásával igyekszünk megőrizni a magas színvonalat. A három csoportból négy csoportos óvodává váltunk.

Bár még a negyedik csoport szoba nincs feltöltve gyermek létszámmal. (2014.évre várható ez) Mind a négy csoportszoba külön mosdóval rendelkezik. Három csoportban galéria is van. A mosdók kialakításánál figyelembe vettük a gyermekek érdekeit, igényeit, a korszerűséget. A galériák kialakítása terület növelést jelent a gyermekek pihenéséhez illetve egyéb tevékenykedtetéséhez. A csoportszobáink jó elrendezettségűek a folyosói öltözőből nyílnak. Öltözőnk tágas és korszerűen felszerelt. Minden gyermeknek kerámiából készült jellel ellátott szekrénye van. A családoknak szóló hirdetőtáblák is itt kaptak helyet, melyek nagyon fontosak az együttnevelés szempontjából.

Rendezett nevelőtestületi szoba, tornaterem, fejlesztő szoba és kis könyvtár is kialakításra került. Az utóbb említett helyiségben lehetőséget tudunk teremteni a szülők, illetve látogatók, vendégek meghitt fogadására. (pl Lengyel testvérvárosi kapcsolat)

Melegítő konyhánk berendezése korszerű, a szigorú elvárásoknak HCCP rendszer követelményeinek megfelelően kialakított. Az óvoda dolgozóinak a munkavégzéshez megfelelő esztétikus kiszolgáló helyiségek állnak rendelkezésre. Játsszóudvarunk ahol megtalálhatóak a nagyméretű , esztétikus , korszerű fajtátekok, mászóakák, homokozók, melyek megfelelnek a biztonsági követelményeknek és törvényi előírásoknak. (Az udvari játékokat egy fafaragó készítette, mely a népművészet mestere címmel is büszkélkedhet.)

Az óvodának a program céljaihoz rendelt eszközrendszere

Mivel programunk Keresztény értékek és a Néphagyomány őrzés hagyományára épít azáltal, hogy a gyermek legfőbb lételeme a játék, így a játékeszközök megválasztására nagy gondot fordítunk. Elsősorban a természetes alapanyagú, a kreativitást fejlesztő esztétikus játékokat részesítjük előnyben.

Az óvodáskor nyelve a játék és a mese szimbolikus jelrendszere. A Magyar Népmese kincs bőven szolgáltat anyagot óvodai használatra, de a klasszikus mesék is gazdag lehetőséget nyújtanak a válogatáshoz. Óvodai életünk tevékenységi formáihoz megfelelő eszközkészlettel rendelkezünk, bár ez folyamatos pótlásra, javításra szorul. Programunk hagyományos óvodai berendezéssel működtethető, különleges eszközöket nem igényel.

4. 3. Az óvodai élet megszervezése

Szervezet és időkeret

Feladatunk a gyermekek egészséges, harmonikus fejlődésének biztosítása minden tevékenységi területen. Törekszünk a tervszerűsége, a biztonságot, szeretetet, nyugalmat sugárzó légkör, a helyi szokások kialakítására.

A szervezett tevékenységek kötött és kötetlen formában valósulnak meg a szabad játék, a játékoság szem előtt tartásával, a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodva.

A csoportszervezések során figyelembe vesszük a helyi adottságokat. Három – heterogén összetételű – csoporttal működünk:

- Szivárvány csoport
- Napsugár csoport
- Csillagfény csoport

Fontosnak tartjuk, hogy a testvérek egy csoportba járjanak. Figyelembe vesszük a korábban kialakult kapcsolatokat, és erősítjük azzal, hogy egy csoportba kerüljenek ezek a gyerekek.

Az óvodai nevelés a fenntartó által jóváhagyott Helyi Pedagógiai Program alapján történik, és a gyermek neveléséhez szükséges - a teljes óvodai életet magába foglaló – tevékenységek keretében szerveződik meg.

Az óvoda nyitvatartási ideje jelenleg napi 10óra (7:00-17:00)

Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja.

A napi és a heti rend kialakításánál az óvodapedagógusok összehangolt munkájára van szükség. Az óvodai nevelés tervezését, gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják. Ezek kiegészülnek az óvodapedagógusok által készített – kötelező – fejlődési napló feljegyzéseivel, dokumentumokkal.

A napi élet szervezésénél figyelembe vesszük a gyermek aktuális állapotát, érdeklődését, terhelhetőségét, fejlődési ütemét, ill. a keresztény szokásokat (pl. étkezés előtti, utáni ima, csendes percek).

Az óvodapedagógusnak tudatosan és tervszerűen kell biztosítani a differenciált tevékenykedtetés feltételrendszerét. Ez biztosítja, hogy minden óvodás a saját ütemében fejlődjön, ill. hogy a sajátos nevelési igényű gyermekeket a csoportba integráltan fejlesszük.

Az alaposan kidolgozott napirend – a maga rugalmas változásaival – lehetőséget ad az elmélyült játékra, tevékenykedésre, és megfelelő időt biztosít arra, hogy a gyermek az elkezdett játékot vagy tevékenységet befejezhesse.

A napirenden belül a legtöbb időt a szabad játékra fordítjuk, hiszen a játék a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete.

A heti rend nem napokhoz kötött, napokra lebontott párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységet jelent óvodánkban. A projekt módszerhez hasonlóan egy-egy környezeti téma, ünnepkör áll a heti rend középpontjában. Ezt körbejárva dolgozzuk fel a gyermekekkel a különböző tevékenységi formákon keresztül az élményeket, tapasztalatokat, ismereteket. Maximálisan figyelembe vesszük közben a spontán gyermeki megnyilvánulásokat is. kivétel ez alól a mozgás, amely meghatározott időben, csoportonként a tornateremben vagy az udvaron zajlik.

„Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését együttműködve a gondozást végző többi munkatárssal”.
(Kt. 137/1996. VIII.28.)

Javaslat a Bethánia óvoda csoportjainak napirendjére

Időtartam

7:00-12:00

Tevékenység

Gondozási feladatok: tisztálkodás,

étkezés, öltözködés

Játék, párhuzamosan tervezett differenciált tevékenység a csoportszobában vagy a szabadban.

Hitre nevelés a csendes percek feltételeinek megteremtése.

Mindennapos frissítő mozgás vagy tervszerűen kötött mozgás teremben, tornateremben, vagy szabadban.

Ismerkedés a teremtet világgal, megfigyelések végzése spontán és szervezett formában.

Az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenység a szabad levegőn.

Tevékenységekbe ágyazott, a gyermekek egyéni képességeihez igazodó műveltség tartalmak közvetítése, Tevékenységekben megvalósuló tanulás.

Vers, mese.

Ének, Zene, Énekes játék, tánc

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Mozgás

A külső világ tevékeny megismerése

Matematikai tartalmú tapasztalatok szerzése

12:00-15:00

Gondozási feladatok: tisztálkodás,
étkezés, öltözködés

Pihenés

15:00-17:00

Játék, párhuzamosan végezhető
tevékenység a szülők érkezéséig .
Tehetségkuckó igénybevétele

A tevékenységek javasolt szervezeti formái

Párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek tervezése és szervezése:

- Játék
- Vers, mese
- Ének, zene, énekes játék, tánc
- Rajzolás, mintázás, kézimunka
- Mozgás
- A külső világ tevékeny megismerése
- Matematikai tartalmú tapasztalatok
- Munkajellegű tevékenységek

Szervezett tevékenység:

- Hitfelé növelés- nevelés
- Mozgás, mozgásos játék, (mindennapos frissítő mozgás)
- Ének, zene, énekes játék, tánc
- Vers, mese

Tevékenységek formái

- egyéni
 - microcsoportos
 - frontális,
- a témakörnek és a gyermekek
fejlesztésének megfelelően

5. Az óvoda kapcsolatai

Az óvodai nevelés a családi nevelést kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Ez csak úgy lehetséges, ha az intézmény együttműködik a családdal, és az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Az együttműködés formái változatosak:

a) A gyermek óvodába lépése előtt:

- az óvoda programjának, nevelési alapelveinek megismertetése
- az intézmény által kidolgozott, sajátos jelentkezési lap kitöltése
- személyes megismertetés, megismerkedés a családokkal, a gyermekekkel

b) Az óvodás gyermek esetében:

- családlátogatás
- beszoktatás
- szülői értekezletek
- teadélutánok
- nyílt napok
- ajándékkészítés, díszítés
- kirándulások
- lelki napok (advent és nagybőjt idején)
- napi szintű, személyes kapcsolattartás
- emlékeztető levél
- hirdetőtábla: ismeretterjesztés, könyvajánlás
- múzeum, kiállítás, hangverseny és színház látogatása
- közös ünneplések
 - adventi időszakban
 - farsangkor
 - anyák napján
 - „óvodai búcsún”

5. 1. Az óvoda és a család

Az óvoda a nevelésben elismeri a család elsődlegességét. Az óvodapedagógusok részéről a legfontosabb a szeretet közvetítése a gyermekek felé. Az intézmény legyen nyitott a szülők felé, alakítson ki velük partneri viszonyt. Adjon betekintést az életébe, hogy a szülők ne csak szemlélői, hanem tevékeny részesei legyenek az óvodai nevelésnek.

Segíteni kell a családokat a keresztény nevelés helyes értelmezésében, mert így a család és az óvoda együtt, egymást kiegészítve töltheti be szerepét annak érdekében, hogy a gyermek hitben és szeretetben növekedjen, személyisége kiegyensúlyozott legyen.

5. 2. Az óvoda és a fenntartó

Fenntartónk más városban van, mégis rendszeres, közvetlen kapcsolatban állunk egymással.

Kapcsolattartásunk formái:

- személyes találkozók
- értekezletek
- ünnepek
- rendezvények
- írott beszámolók
- elektronikus levél

Fontosnak és szükségesnek érezzük, hogy a fenntartó rendszeresen tájékozódjon intézményünk életéről, nevelőmunkánk eredményeiről.

5. 3. Az óvoda belső kapcsolatai – az óvodapedagógus és a gyermek

A katolikus óvodapedagógus – mint egy gyermekközösség vezetője – a belőle áradó szeretet által vonzza magához a gyermeket.

Tudnia kell, hogy az óvodában végzett munkája nem csupán fizette foglalkozás, hanem – önmaga által választott – hivatás, szolgálat.

A gyermeket érzelmi kapcsolat fűzi az óvodapedagógushoz, sok mindenre képes azért, hogy a felnőtt tetszését elnyerje, neki örömet szerezzen. Így az óvodapedagógus a hitét és tudását elsősorban a gyermek érzelmein keresztül közvetítheti.

Az óvodapedagógusnak tiszteletben kell tartania a gyermek személyiségét, hiszen Isten mindnyájunkat különbözőnek teremtett. A pedagógus és a gyermek közötti kapcsolat kiindulópontja az elfogadás. Nem lehet különbséget tenni a gyermekek között sem külső, sem belső tulajdonságaik alapján.

A problémás helyzetek, a gyermekek közötti konfliktusok megoldásában értően segítsen. Törekedjen arra, hogy a gyermekek képesek legyenek konfliktusaikat felnőtt beavatkozása nélkül megfelelően megoldani. Szükség esetén azonban adjon segítséget ehhez. Problémahelyzetekben éreztesse, hogy nem a gyermeket, hanem a tettét ítéli el, hiszen: „Egy gyereket nem lehet jóvá szidni, csak szeretni”.

A megbocsátani tudás a keresztény élet része. Ezt sokszor kell az óvodapedagógusnak gyakorolnia.

5. 4. A felnőttek kapcsolata a katolikus óvodában

A katolikus óvoda légkörét elsősorban az ott dolgozók közötti jó viszony határozza meg. Ez a dolgozók egymás iránti megbecsülésében, együttműködésében nyilvánul meg. A munkatársak egyenlő félként kezelik egymást, elfogadják egymás szakmai, emberi másságát.

Munkájuk során egymásra vannak utalva, egymás társai, kiegészítői (óvodapedagógus, dajka), ezért a maga helyén mindenki egyformán fontos és értékes. „A test ugyan egy, de sok tagja van. A testnek ez a sok tagja mégis egy test. Így Krisztus is. Mi ugyanis mindnyájan egy Lélekben egy testté lettünk a keresztség által: akár zsidók, akár pogányok, akár rabszolgák, akár szabadok. Mindannyiunkat egy Lélek itatott át. A test sem egy tagból áll ugyanis, hanem sokból”. (1.Kor.12. 12-14.)

A katolikus óvoda dolgozóit szerénység jellemezze, ne legyenek hivalkodóak, hiszen képességeiket Istentől kapták.

Az óvodavezető soha ne feledkezzen meg az elvégzett feladatok értékeléséről, a jó munka elismeréséről. A dicséret pozitívan befolyásolja a munkahelyi és emberi kapcsolatokat.

Ha a dolgozók között nézeteltérés, vita támad – akár szakmai, akár egyéb szempontból – az egyetnemértés nem szülhet veszekedést, haragot. A vitás kérdéseket a felnőttek sohasem a gyermekek között, előtt akarják tisztázni. A konfliktusok megoldásában törekedjenek a

békességre! Egymás emberi és szakmai hitelét sem az intézményen belül, sem azon kívül ne kisebbítsék!

Tartsák tiszteletben egymás szakmai önállóságát! A továbbfejlődéshez szükséges, építő kritikát azonban bátran nyilvánítsák ki, ill. fogadják el.

Mindannyian törekedjenek az óvodát érinti bizonytalan híresztelések tisztázására!

Mindig tartsák szem előtt, hogy a felnőtt közösség viselkedése mindenkor mintául szolgál a gyermekek számára.

5. 5. Részvétel az egyházközösség életében

„Jézus azonban odahívta őket. 'Hagyjátok - mondta -, hadd jöjjenek hozzám a kicsinyek, ne akadályozzátok őket, mert ilyeneké az Isten országa'.” (Lk 18.16)

Az egyházi közösség és az óvoda kapcsolata azért nélkülözhetetlen, mert a gyermek így szerez tapasztalatot arról, hogy a felnőttek is olyan bizalommal és szeretettel fordulnak Istenhez, mint ahogyan azt az óvodai közösségben átélte, megtapasztalta.

Valamilyen módon minden katolikus óvoda részt vesz az Egyház életében:

- egyházi év ünnepei
- a templom virággal díszítése
- gyertyagyújtás
- Élő Betlehem (a város főterén)

A gyermekeknek meg kell ismerkedniük a helyi egyházi személyekkel: papokkal, a rend nővéreivel. Fontos, hogy tudják megfelelően üdvözölni őket. Hívják meg őket az óvodai ünnepekre (pl. karácsony, húsvéti előkészületek).

A felnőttek – óvodai dolgozók, szülők – részéről más együttműködési lehetőségek is kínálkoznak, pl.:

- egyház képviselőtestületi tagság
- templomi énekkarban való részvétel
- lelki napokon, lelkigyakorlatokon való részvétel
- zarándokutak
- caritas-munka

5. 6. Az óvoda külső kapcsolatai

„Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények) és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükséglethez”. (Kt. 137/1996. VIII.28.)

A katolikus óvodának nyitottnak és kezdeményezőnek kell lennie, kapcsolatot kell tartania a katolikus társintézményekkel (Miskolc), valamint a helyi oktatási intézményekkel és civil szervezetekkel.

Külső kapcsolataink:

- Szociális Missziótársulat Nővérei
- Magyar katolikus Püspöki Konferencia Iskolabizottsága
- Katolikus Pedagógiai Szervezési és Továbbképzési Intézet (KPSZTI)
- Egri Érsekség
- A helyi történelmi egyházak képviselői (róm. kat., gör. kat., ref.)
- Szent Miklós Óvoda, Miskolc
- Kisboldogasszony Óvoda, Miskolc
- Miskolci Görög Katolikus Általános Iskola
- Helyi önkormányzat oktatási-szociális bizottsága
- Helyi nevelési-oktatási intézmények (Szikszói Városi Egységes Óvoda-Bölcsőde, Szepsi Csombor Márton Gimnázium, Szakképző és Általános Iskola)
- Egészségügyi-szociális intézmények (házi orvos, védőnő, családsegítő)
- Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Szikszói Tagintézménye (Nevelési tanácsadó)
- Logopédus, fejlesztőpedagógus
- Helyi Galambász Egyesület

„Az ember szeme annyi, amennyi tekintet beleivódott. Az ember sorsa annyi, ahány sorssal összefonódik.”

6. Gyermekvédelem az óvodában

Az iskolákhoz hasonlóan az óvodában is irányadó a Magyar Katolikus Püspöki Kar 1996-ban kiadott Igazságosabb és testvériesebb világot! című körlevele, amely a magyar helyzet elemzésekor külön foglalkozik a gyermekekkel, a nevelési intézmények feladataival.

Óvodánk gyermekvédelmi feladatait igyekszik összehangolni a helyi egészségügyi és szociális intézményekkel (házi orvos, védőnő, családsegítő), valamint a település önkormányzatával, és annak szociális bizottságával.

Célunk a prevenció, amelynek során igyekszünk feltárni azokat a tényeket, okokat, amelyek a gyermek fejlődését akadályozhatják, veszélyeztethetik.

Napjainkban erre nagy szükség van, mert élethelyzetünk kedvezőtlen alakulása miatt a gyermekek kerültek leginkább kiszolgáltatott helyzetbe. Ennek következtében emelkedik a hátrányos és veszélyeztetett helyzetű gyermekek száma.

A gyermekeket arra neveljük, hogy aki teheti, segítse a gyengét, beteget, szegényt. Erre alkalmat adnak pl. a Márton, ill. az Erzsébet nap óvodánkban, vagy a helyi szeretetszolgálat munkájának megismertetése.

Reméljük, hogy keresztény értékrendünk megtapasztalásával, elfogadtatásával utat mutatunk a családoknak, gyermekeknek, s ezzel kivédhetjük, hogy felnőtt korban erkölcsi veszélyek (alkohol, drogok stb.) felé sodródjanak.

Intézményünk a település önkormányzatával összefogva lehetőséget teremt a hátrányos helyzetű családokból érkező gyermekek megsegítésére (pl. étkezési hozzájárulás, fűtési támogatás stb.).

A nehezen kezelhető gyermekek esetében fokozott odafigyelés, kapcsolattartás szükséges, hogy segíteni tudjunk a szülőknek a probléma megoldásában, vagy a megfelelő szakemberhez irányítsuk őket.

Óvodánk nevelési programja a gyermek szeretére és védelmére irányul. A gyermek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 1997. Nov 1 –én lépett hatályba és meghatározta a gyermeki jogokat. 2003. évi LXV. Módosítási törvény is tovább rendelkezik a gyermeki jogokról.

A gyermeknek joga, hogy nevelési intézményben biztonságban és egészséges környezetben neveljék, óvodai életrendjét pihenő szabadidő, testmozgás beépítésével, sportolási, étkezési lehetőség biztosításával életkorának és fejlettségének megfelelően alakítsák ki.

A gyermekvédelmi és gyermekjóléti feladatokat jelenleg az óvodavezető látja el. Évente felméréseket végez a gyermekek családi helyzetéről, hátrányosságáról, illetve veszélyeztetettségéről. Munkatervet készít az aktuális feladatokról és azok ütemezéséről. Az óvoda Házirendjében határoztuk meg azokat az óvó- védő előírásokat, amelyeket a gyermekeknek és a szüleiknek az óvodában tartózkodás során be kell tartaniuk.

Óvodapedagógus, szülő vagy gyermek jelzése alapján hátrányos helyzetű családoknál családlátogatáson kell megismerni a veszélyeztettség okait. Minden esetben igyekszünk segíteni, nagyobb érzelmi biztonságot és mentális támogatást nyújtani. Az óvodapedagógus pedagógiai, életviteli tanácsot adhat, ha szükséges szakember bevonásával.

A gyermek anyagi veszélyeztetettsége esetén a rendkívüli vagy rendszeres gyermekvédelmi támogatás megállapítását kell kezdeményezni.

Családok közötti információáramlással a segítő kapcsolatok felvételével is támogathatja az óvoda a rászoruló családokat

Óvodai gyermekvédelmi tevékenységünk legfontosabb feladatai:

- a gyermek elemi szükségleteinek figyelemmel kísérése
- az egészséges fejlődésükhöz szükséges nevelési légkör kialakításának elősegítése a családon belül és kívül
- a gyermekek egészségi állapotának figyelemmel kísérése
- rendszeres gyermekorvosi, védőnői, fogorvosi ellátás biztosítása
- a gyermekek intézményes ellátása, az óvoda valamennyi szolgáltatásának biztosítása igény és szükség szerint (felzárkóztatás, étkezés)
- segélykérelmek támogatása, ezzel kapcsolatos tanácsadás – a család szociális és anyagi helyzetétől függően
- kapcsolattartás a gyermekvédelmi intézményekkel, információcsere

7. Az óvodai élet tevékenységi formái

7.1. Hit felé nevelés, növelés

„ Amit egynek tesznek a legkisebbek közül,

Azt nekem teszitek”

(Mt 25,40)

Óvodánkban a hitre nevelés elsősorban a keresztény értékek átadását, meghonosítását jelenti. A kisgyermekben a bizakodó magatartás kialakítása, ami megalapozza későbbi életét, a bizalmat, a szeretetet, a jóindulatot, a megbocsátást, a türelmet.

Az a feladatunk, hogy a gyermeki bizalomnak mindenben megfeleljünk, ne akadályozzunk magatartásunkkal, cselekedeteinkkel, hogy a kisgyermek ránk hagyatkozzék biztonságban, szeretetben. Legfontosabb átadó és alapozó tevékenységünk, hogy szeretettel szeretetre neveljük a gyermeket. Könnyű a dolgunk, mert a kisgyermeket nagyon könnyű szeretni. Az irántunk érzett bizalmuk ragaszkodásuk maga a szeretet. Az óvodai együttélés során a szeretetnek számtalan megnyilvánulása adódik –játékban és más gyermeki tevékenységekben ahol kialakul az együttérzés, segítségadás, együttműködés, a megbocsátás, engedékenység

A hagyományos verses formájú gyermeki imádságok mellett, az óvodapedagógus példáját követve saját szavaikkal megfogalmazott fohászokat is mondhatnak a gyerekek. Életkori sajátosságaiknak megfelelő énekeket válogatunk melyet örömmel énekelünk együtt. Ehhez társul a keresztség, ami önmagában is imádság. A megfelelő alkalom az imádságra a „csendes percek” ideje, az étkezések előtti- utáni ima, nemcsak azért mert szép keresztény szokás, hanem mert ez a helyzet átlátható a gyermek számára. A délutáni pihenés előtti imádság, ének értékes szokás. Olyan imát is mondhat az óvónő amelyet gyermekek nem ismernek, ilyenkor a gyermekek helyett és értük is imádkozik. Fontos a liturgikus év ünnepeihez kapcsolódó némely Bibliai történet elmondása, felelevenítése. Szentek, szentéletű emberek életpéldájának megismertetése. (pl. Assiszi Szent Ferenc, Szent Márton, Szent Erzsébet, Szent Miklós...)

7. 2. Játék

A játék a kisgyermek legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze, hiszen örömet és szórakozást ad számukra. Játék közben tapasztalatokat is szereznek a tárgyi világról, a szociális kapcsolatokról, újrajátszva elmélyíthetik élményeiket vagy kompenzálni tudják kudarcaikat – tehát tanulnak általa. Bővül szókincsük, fejlődik beszédkészségük, figyelmük, gondolkodásuk, emlékezetük, fantáziájuk, szabálytudatuk, önuralmuk.

A játék – a szabad képzettársításokat követő szabad játékfolyamat – a kisgyermek elemi, pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie.

A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé.

A játékban a gyermek többnyire a felnőttet utánozza. Mintaválasztását érzelmei (kötődés, félelem befolyásolják). A játék az a terület, amelyben az ÉN és a MÁSIK egymástól való elhatárolódása segíti a gyermeket abban, hogy önmagáról és a másikról is pontosabb kép alakuljon ki benne. A másik reagálása – ahogy rámosolyog, hozzászól, mozdulatával, arckifejezésével, tekintetével válaszol – jelenti számára a másik és önmaga egységét, és egyben az egymástól való elhatárolódást is.

A játék egy hatalmas varázslat a gyermekben feszülő agresszív indulatok, félelmek, sérelmek megszelídítésére és feloldására. A fantázia segítségével szinte egyik pillanatról a másikra alakítja át a megélt valóságot és környezetét.

Az első játszótársnak: a szülőnek, óvodapedagógusnak mintaadó szerepe van. A felnőtt tevékenysége az első élmény a gyermek számára, melyet hosszan, elmélyülten és sokféle szituációban újra és újra „lefényképez”. Alkalmanként aztán ezt a „fényképanyagot” veszi elő. És éli újra emlékképeiben.

a családban, az óvodában is a felnőtt - a szülő és az óvodapedagógus. Utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. A felnőtt jelenléte teszi lehetővé a gyerekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.

A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, játékszerekre van szükség.

Az óvodapedagógus és a szülő feladata a gyermek játszóterületének kialakítása, annak berendezése. Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlégkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus-szerepjátékokhoz, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz.

Domináló ebben az óvodapedagógus szerepe, hiszen ő az ismerője a gyermek fejlődésének, és a sokirányú fejlesztést biztosító tárgyaknak, eszközöknek, melyek között meghatározóak a természetes anyagok és tárgyak.

A harmonikus, lágy környezet kellő védettséget biztosít. Az egyszerű, alakítható anyagok és játékszerek fantáziavilágba segítik a gyermeket, így adva teret képzeletének, kreatív gondolkodásának.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. Az óvodában fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése.

A gyermek értelmi fejlődését játék közben is befolyásolja az óvodapedagógussal való beszédkapcsolata, ennek mennyisége, minősége. Játékára, és annak tartalmára hatással vannak a keresztény közösségben átélt élmények – keresztelő, esküvő, körmenet, a vasárnapi szentmise –, a kirándulások stb.

Az élményekhez biztosított eszközök motiválóan hatnak.

A játék a gyermek személyiségének alakulásában mással nem helyettesíthető helyet foglal el.

7. 3. Vers, mese

Mondóka és gyermekvers

A kisgyermekkorban hallott altatók, ébresztők, mosdattatók, öltöztetők, járatók, ujjkiolvasók, höccögtetők, nap- és csigahívogatók, kenyérsütők, hangokat utánzó, számlálósdi, beugratók, mondókák a gyermek biztonságát növelik, mert a szeretett személy: édesanya, édesapa, később az óvodapedagógus közvetlen közelében hallja, s éli át azok dédelgető, babusgató, simogató tevékenységet kísérő játékos, humoros voltát. A gyermekre különös hatással vannak a mozdulatok, a ritmusok lágysága vagy játékossága, a szavak és a mozdulatok egysége, harmóniája.

Ez olyan esztétikai élmény, mely segíti a gyermek érzésvilágának magasabb szintre emelését.

A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

A mese

A mese a gyermek szemével nézett világ. Érzelmi-értelmi és etikai fejlesztésének és fejlődésének egyik legfőbb eszköze. Ha a gyermeknek szellemi táplálékot akarunk nyújtani, akkor a mese a „lelki táplálék”.

A mese olyat mond el a gyermeknek, amit elfogad, mert látásmódja abból a belső mélységből indul, melynek titka önmaga számára is csak lassan bontakozik ki, és mutatja meg magát.

A keresztény óvodapedagógus tudja, hogy a magyar népmesék kimeríthetetlen forrásai annak a gyermeki világnak, melyben érzelmi, értelmi, lelki, esztétika, eszközi vonatkozásban „táplálékot” kap a gyermek. Kiválóan alkalmasak erre a klasszikus mesék (pl. Hófehérke, Csipkerózsika) is.

A modern gyermektörténetekkel ellentétben a mesékben a gonoszság éppúgy jelen van, mint az erény, s éppen a szélsőséges jellemek alapján tud a gyermek különbséget tenni a jó és a rossz között. Mert minél egyszerűbb és érthetőbb a jó hős cselekedetvilága, annál könnyebb azonosulnia vele, vagy ellenkező esetben elutasítania a rosszat.

Az óvodában folyó irodalmi nevelésünk célja a versek és a mesék megszerettetése, a gyermekek képzeletének, figyelmének, nyelvi képességeinek (tiszt, nyelvtanilag helyes beszéd, szókincs bővítés, új fogalmak megismerése, metakommunikáció) fejlesztése.

A bábozás megszerettetésére is nagy hangsúlyt fektetünk, mint módszert rendszeresen alkalmazzuk. A kisgyermek együtt tud érezni a bábokkal, így oldja feszültségét. A nap folyamán leginkább a játékidőben, de a foglalkozások alkalmával is lehetőség van a különböző bábtípusok – ujjbáb, kesztyűsbáb, síkbáb, fakanálbáb – alkalmazására.

A jövőben még nagyobb hangsúlyt szeretnénk fektetni a bábozásra – mert a sajátos nevelési igényű gyermekeknél erre még inkább szükség van.

A gyermek a meséken keresztül kap példákat arra, hogy a kitartani a jóban, harcolni a jóért magatartás hozza meg a várt eredményt.

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

A katolikus óvoda segíti a szülőket abban, hogy a ma oly divatos televíziós műsorok személyiségromboló hatását felismertesse, s helyette megajándékozza a gyermekeket a mese, az elbeszélés, a bábozás emberformáló szépségével.

7. 4. Ének zene, énekes játék, tánc

„A leggondosabb családi nevelés sem adhatja meg, amit az óvoda nyújt: az emberi közösségbe való beilleszkedést. A társas nevelés a zene kezdőfokán hatalmas segítség... Amit a gyermek az óvodában kap, az egyúttal a közléleknek lesz alkotóeleme. Az egész ország közízlésére kihat.” (Kodály Zoltán)

„Az emberek többsége zenétlenül megy végig az életen, s még jó, ha nem sejtí, mit veszített.” (Kodály Zoltán)

A zene az ember legősibb kifejezési formája, sokkal ősbí, jellemzőbb, mint a nyelv. A zene maga az ember. a zene, a hang, a ritmus egymástól elválaszthatatlanok.

A magzat már a születése előtt az anyaméhben érzékeli az édesanya szívverését, és ezzel a ritmussal él kilenc hónapon át. Megszületésük után ennek hiányát valamiképpen pótolni kell, elsősorban saját hangjukkal. A hang kapcsolatteremtést jelent.

Az ölbéli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek.

Óvodánkban célunk a zenei érdeklődés kialakítása, a jó zenei légkör megteremtés, a zenei ízlés formálása a zenei élményeken és tevékenységeken keresztül. „A zenei kultúrával minél sokrétűbben ismerkedjenek meg a gyerekek: a népi mondókáktól kezdve az egyházi zenéig (gregorián; klasszikus polifónia; énekes-hangszeres, többszólamú egyházi zene) a vallásos énekig...” „Az ének és a zene egyfajta kommunikációs eszköz... de egyben az ünnep, az ünneplés szolgálatában jelentős hangulati tényező is”. (Várnagy Antal: Liturgia)

Segít a lelkünket Istenhez emelni, Istent dicsőíteni.

Természetesen a katolikus óvodatiszteleben tartja a gyermek hangjának, hallásának fejlődését. Ezért az ötfokú, pentaton dallamokat szólaltatja meg a gyermek ajkán. Fejlődésük bizonyos fokán bemutat olyan énekeket, melyek más népek ajkán csendülnek fel, ám nem szorgalmazza azok idő előtti elsajátítását. Tiszteleiben tartja azokat a ma divatos énekeket is, melyek hitbéli gondolatokat közölnek, de ritmusuk, hangterjedelmük, s a benne jelenlévő – felnőtt számára is nehezen megtanulható – hanglejtés idegen a magyar néptől, a magyar zenei kultúrától.

A magyar nép ajkán megszólaló dalok között bőséggel akad olyan, amelyen felismerhető a lélek Istenhez emelkedettsége, istennel való párbeszéde. Ezek adhatják az énekhallgatás anyagát.

Ritkán a gépzene is alkalmas lehet zenei élmények nyújtására, de az élő zenét, a közös éneklés örömét nem pótolhatja.

A zenei nevelés szerves részét képezik a hangszerek, melyeket a gyermekek használnak, és az óvodapedagógus hangszerei lehetnek: hegedű, furulya, metallofon, xilofon. „A gitárzene a magyar földön import szellemet hordoz és terjeszt.” (Törzsök Béla)

Az óvodában a zenei élménynyújtás legszebb eszköze az emberi hang. Ha mód és lehetőség van rá, célszerű a gyermekeket más magyar népi hangszerekkel – pl. síp, dob, tekerőlant (nyenyere), citera, doromb – megismertetni. (Nekünk van erre lehetőségünk, mert a Lármafa népzenei együttes „táncházunk” rendszeres vendége.)

Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (a ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógusnak figyelembe kell vennie a nemzetiségi, etnikai, kisebbségi hovatartozást is.

7. 5. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Összetett, sokszínű nevelési terület. Az a célja, hogy kialakítsuk a gyermekben a szépség, a harmónia iránti vonzódást, és egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelően az elemi képolvasási kompozíciós-térbeli tájékozódó és rendszerező képességeket.

E tevékenységek elősegítik, hogy élmény- és képzeletviláguk gazdagodjon, fogalmaik tartalmasabbá váljanak.

Az óvodapedagógus legyen a gyermekek segítségére tér-formai és színeképzeik alakulásában. Ismertesse meg a gyermekeket a különböző anyagokkal, technikákkal, az ábrázolás és a konstruálás egyszerű munkafogásaival.

A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

Az óvodapedagógusra hárul a feladat, hogy megteremtse a megfelelő feltételeket, az elegendő időt, a nyugodt, derűs légkört, előkészítse a szükséges eszközöket és a helyet, ahol kényelmesen dolgozhatnak a gyermekek (ábrázoló, alkotó sarok). Az esztétikus környezetkialakítással is motiválhatja a gyermekeket a különböző tevékenységekre.

A gyermek valamennyi rajzát, alkotását az óvodapedagógusok és a dajkák is kezeljék értékként, példát adva ezzel a gyerekeknek és a szülőknek is.

A katolikus óvodában módot kell adni a vallásos és szakrális ábrázolásokkal való ismerkedésre is, amely „Isten végtelen szépségére figyel, azt akarja lehetőségei szerint emberi alkotásban kifejezni. Annál jobban szolgálja tehát Istent, az ő dicséretét és dicsőségét, minél tudatosabban törekszik arra, hogy alkotásaival a lehető legjobban vezesse Isten felé az emberek lelkét.” (S. C. 122.)

Kritikusan – a gyermek életkori sajátosságait figyelembe véve – kell kiválasztani a gyermekek elé kerülő kegytárgyakat, szentképeket, képzőművészeti reprodukciókat, könyvillusztrációkat, hogy a kívánt cél elérésében segítsék a nevelőmunkát, és ne keltsenek a kicsikben félelmet, rossz érzést.

7. 6. Mozgás

Minden tevékenység alapja a mozgás. Az óvodáskorú gyermekek leginkább a mozgás, a tevékenységek által szereznek információkat a környezetükről. Mozgásigényük kielégítését a testnevelési tevékenységek és a szabadban végezhető különböző mozgásos tevékenységek szolgálják, melyeket a gyermekek részben szabadon választanak, részben irányított tevékenység által. A mozgások átgondolásától, erejétől, ügyességétől, gyorsaságától, harmonikus összerendezettségétől függ a gyermek életében sok minden.

A gyermek mozgásának fejlesztése szorosan összefügg egész szervezetének, lelki életének fejlesztésével.

- Fejlesztésre legjobb eszköz a mozgással összekötött játék.
- A fejlesztés szempontjából hasznosak a kirándulások, séták, s mellettük a testgyakorlatok.
- Az edzés erősíti az idegrendszert, mozgósítja a különböző szervek erőit. Kedvezően befolyásolja a szervezet működését.
- Hatással van az állóképességre és a teljesítőképességre.
- Erősíti a gyermek vállalkozó kedvét, növeli akaraterejét.

Fontos, hogy a gyermek szerezzon uralmat a teste felett (adottságai és neveltetése szerint ne legyen lusta).

A mozgás jelentős szerepet játszik az egészséges életmódra nevelésben. A sokféle mozgáslehetőség kedvezően befolyásolja az egész szervezet fejlődését, hozzájárul a légzőszervi és keringési rendszer teljesítőképességének, a csont- és izomrendszer teherbíró képességének növeléséhez. Elősegíti a harmonikus testi-lelki fejlődést, a biológiai egyensúly fenntartását, az egészség megóvását.

Célunk, hogy megszerettessük a gyermekekkel mozgást, az aktív nagymozgástól kezdve a finommotoros manipulációig minden területen. A mozgásigény kielégítése az egész szervezet működésére kedvezően hat. Természetesen figyelembe kell venni a gyermek egyéni szükségleteit és képességeit.

Fontos a mindennapos frissítő testnevelés és a heti egy alkalommal megtartott testnevelés foglalkozások során, hogy a mozgásanyagok, tevékenységek és eszközök kiválasztásánál a gyermekek életkorához, fejlettségi szintjéhez és a csoport összetételéhez (mivel vegyes csoportok) igazodjunk.

7. 7. A külső világ tevékeny megismerése

Az új pedagógiai irányelvek megadták a lehetőséget a korábbi környezetismereti és matematika foglalkozások témáinak összevonására. Így ezeknek anyagát együttesen dolgozhatjuk fel az óvodában folyamatos és alkalmi megfigyelésekkel, gyűjtésekkel, képválogatással, tablókészítéssel, szimulációs játékok alkalmával, folyóiratok, képeskönyvek, enciklopédiák nézegetésével, diaképek vetítésével.

Intézményünkben célunk a teremtet világ szépségeire való rácsodálkozás, a gondviselő Isten mindenhatóságának, szeretetének megéreztetése, az iránta való hála érzésének felébresztése, az ember felelősségének megláttatása.

Meg kell éreztetnünk a gyermekkel, hogy mi, emberek is társai lehetünk Istennek a teremtésben, ha tiszteljük, óvjuk, szépítjük világunkat.

A tevékenységek témáit az évszakok változása, a növények, állatok, emberek élete és a liturgikus témakörök adják.

A környezet a maga beszédes voltán keresztül mutatja meg magát, s tanítja a gyermekeket a látásra, meglátásra. Mindez az óvodapedagógus segítségével elősegíti a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

A környezet formai, mennyiségi, nagysági, térbeli és számossági volta a gyermeket a matematikai gondolkodás felé hajtja. Megfigyelések és tapasztalatok egész láncolata alakítja ítélőképességét és mennyiségi ismereteit.

7. 8. Munka jellegű tevékenységek

A tevékenység szót a nevelésben széles körben értjük: beletartozik a gyermek játéka, mozgása, tapasztalatokon alapuló tanulása, munkája, szórakozása, magányos és közösségi elfoglaltsága. Mindezzel fejlődnek képességei, jellemvonásai.

A tevékeny élet egyik alkotóeleme a munka. A munkának sokféle lehetősége, árnyalata van az óvodában, melynek örömét az óvodapedagógus tudatos, tervszerű, egészen személyre szabott gyermekismerete tesz lehetővé. Kezdetben a gyermek figyelgeti nevelője vagy a nagyobb gyermekek tevékenységét, majd kedvet kap az utánzásra. Ha megdicsérik, az fokozza a tevékenység utáni vágyat, és egyre több feladat megoldására buzdítja a gyermeket.

A munkafolyamatok türelmes megmutatása és értékelése növeli a gyermek kitartását, önállóság felé törekvését, miközben hozzászokik, hogy az apró munkákat, szépen, pontosan végezze. Sokszor a gyermek magától is rájön, hogy a többiekkel együtt végzett munkának hamarabb mutatkoznak eredményei, örömei, ezért képesek másokkal együtt dolgozni egy feladaton. Így lesz a munka jellegű tevékenység a közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

Csak annak a tevékenységnek van nevelő hatása, amely iránt a gyermek érdeklődik. Az a gyermek, amelyik a felnőtt segítségével megtapasztalja munkája értelmét és eredményét, tudatos emberré válik.

Az óvodáskor kezdetén az önmagukkal kapcsolatos tevékenységek (önkiszolgálás, öltözködés, testápolás, étkezés, környezetük rendbetartása) az elvárt feladat, majd 4-5 éves kortól a társaikért végzett munka (naposság, különböző megbízatások teljesítése) kerül előtérbe.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól folyamatos, konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka jellegű játékos tevékenység (az önkiszolgálás, segítség az óvodapedagógusnak stb.).

7. 9. A tevékenységben megvalósuló tanulás

A gyermek könnyebben tanul meg olyan dolgokat, amelyekhez élmények, érzések kötnek, és játékában újra meg újra előveheti, használhatja őket.

Az óvodapedagógus feladata a gyermek ismeretszerzésének sokoldalú biztosítása, hogy az érzékszerveken keresztül is ható és megtapadó élményanyag elmélyüljön, és tudássá váljon a gyermekben.

Az átélt élmények, cselekvések, történések mind jelentéstartalmat hordoznak. Ezeknek a helyzeteknek résztvevője legtöbbször az óvodapedagógus is, aki segítheti ezek feldolgozását, megértését, amíg a gyermek ezt igényli.

A gyermeki tanulás tartalma a gyermek közvetlen, majd egyre távoluló természeti és társadalmi környezetéből tevődik össze. Mind a két környezet hatással van a gyermek magatartására, szokásaira, erkölcsi növekedésére.

A gyermek és felnőtt a közösségben gyakorolhatja a tanulás, elsajátítás sokféle lehetőségét. Itt kap élményt arról is, hogy egy közösséghez tartozik, amelyik sokféle módon nyilvánítja ki, hogy Isten szeretetében és vonzásában szép, értelmes és tartalmas emberi életet lehet élni.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

A tanulás lehetséges típusai:

- a minta- és modellkövetés,
- a spontán játékos tapasztalatszerzés,
- a cselekvéses tanulás,
- a gyakorlati probléma- és feladatmegoldás,
- a felfedezés,
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

8. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

Az iskolai élet megkezdése a gyermek életében igen sok változással jár. A változások a gyermeket az eddiginél nagyobb alkalmazkodási feladatok elé állítják.

Az óvoda legfontosabb feladata, hogy megkönnyítse a gyermek számára az új környezetbe, közösségbe való beilleszkedést, és megalapozza a továbbhaladás eredményességét.

Az iskola leginkább a következő területeken kíván fokozott alkalmazkodási készséget: feladattudat, helyzetmegértés, a tevékenység igénye, kitartás, figyelemkoncentráció, szociális magatartás.

Fontos az egyéni képességek fejlesztésében a szociális sajátosságok birtoklása. Az a gyermek lesz képes az iskolai követelményeket teljesíteni, akinek verbális képessége fejlett, helyesen használja a szavakat, kialakult szabályrendszer, feladat- és kötelességtudata van.

Ennek kialakulását és fejlesztését nevelőmunkánk során vállaljuk fel.

A kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Ennek testi, lelki és szociális kritériumai vannak, melyek közül egyik sem hanyagolható el, mindegyik egyformán szükséges a sikeres iskolai munkához.

Az óvodáskor során egy lassú átmenet közben érik a gyermek iskolássá. Mivel ez a folyamat egyénileg eltérő, a rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges:

- a testi fejlettség szintje: alakváltozás, teherbírás, összerendezett, harmonikus mozgás, a testi szükségletei kielégítését szándékos irányításának képessége
- a lelki képességek szintje: lelkileg kiegyensúlyozott, ismeri a viselkedés általános szabályait, az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a

felidézés, megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van

- a szociális képességek szintje: képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival, egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet
- az egészségesen fejlődő gyermek: érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél, elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről

Ötéves kortól kötelező az óvodai nevelésben részt venni. (2015-től már 3 évtől kötelező az óvodai nevelésben részt venni)

Az óvodai nevelés a gyermek egész személyiségére irányul.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el az iskolába lépéshez szükséges fejlettségi szint.

9. A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése

A sajátos nevelési igényű gyermekek a népességben belül egyedi kisebbséget alkotnak. A sérültség kezelésének kultúrája megköveteli, hogy e területen a speciális igények elismerést nyerjenek, a sérült személyeket fokozott figyelem vegye körül, környezetük törekedjen a lemaradás enyhítésére.

A Ktv. a Gyermekek jogairól szóló egyezményben vállalt kötelezettség alapján megfogalmazza a különleges gondozáshoz való jogot. A gyermek korától, fejlettségétől függően valósulhat meg a korai fejlesztés és gondozás az óvodai nevelés, az iskolai oktatásfejlesztő felkészítéseinek keretein belül.

A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésénél szem előtt kell tartanunk a jövőben is az alábbiakat:

- az óvodai nevelés alapidokumentumai
- az óvodai nevelés országos alapprogramja
- 23/1997. (VI.4.) MKM rendelet- a Fogyatékos gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Fogyatékos tanulók iskolai oktatásának tantervi irányelve kiadásáról; 1. számú melléklet a 23/1997. (VI. 4.) MKM rendelethez - Fogyatékos gyermekek óvodai nevelésének irányelve
- 2/2005. OM rendelet Sajátos Nevelési Igényű Tanulók Óvodai Nevelésének és Iskolai Oktatásának Tantervi Irányelvei

9. 1. Az óvodai nevelés országos alapprogramja a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai neveléséhez

Az óvodai nevelés tartalmi szabályozásának alapidokumentuma – mely az egységes működéshez szükséges, közös tartalmi elemeket határoz meg – kiterjed a sajátos nevelési igényű gyermekek intézményes nevelésére is. figyelembe kell vennünk a Ktv. ránk vonatkozó célkitűzéseit (a programban leírtak szerint), a fenntartó és a szülők óvodai neveléssel kapcsolatos elvárásait és az általunk nevelt gyermekek egyéni sajátosságait.

A különleges gondozási igény a gyermek életkori sajátosságainak a fogyatékoság által okozott részleges vagy teljes körű módosulása, ill. a képességek részleges vagy teljes

kiesése, fejletlensége, eltérő ütemű fejleszthetősége. Ez sajátos fejlesztő, egészségügyi és pedagógiai habilitációs, rehabilitációs tevékenységek és szervezeti megoldások (szakszolgálati ellátás, integrált óvodai csoportok) alkalmazását teszi szükségessé.

A fogyatékoság a gyermekek között fennálló különbségek olyan formája, amely a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, ill. kiegészítő fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

A sajátos nevelési igényű gyermekek különleges gondozási igénye, biológiai, pszichológiai és szociális tulajdonság-együttes, amely – az életkori sajátosságokhoz hasonlóan – az ilyen gyermekek nevelhetőségének, oktathatóságának, képezhetőségének jellegzetes különbségeit fejezi ki.

A sajátos nevelési igényű gyermek joga, hogy különleges gondozás keretében állapotának megfelelő gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai eljárásban részesüljön attól kezdődően, hogy fogyatékoságát megállapították. E jog érvényesítését szolgálja a korai fejlesztés és gondozás, mely az óvodai nevelést megelőzően biztosítja a sajátos nevelési igényű kisgyermek fejlesztését, családi nevelésének segítségét.

Az óvodai nevelés folytatója a családi nevelésnek, új módon kiegészíti – bizonyos esetekben korrigálja azt. Azoknál a sajátos nevelési igényű gyermekeknél pedig – akik korai gyógypedagógiai fejlesztésben és gondozásban részesültek – arra is épít.

Az irányelvben foglaltak célja, hogy a tartalmi szabályozás és a gyermeki sajátosságok a sajátos nevelési igényű gyermekeknél ugyanúgy összhangba kerüljenek, mint más gyermekeknél. Fontos, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekeket a nevelés, a fejlesztés ne terhelje túl. Fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg, az elvárások igazodjanak fejlődésük lehetséges üteméhez, és a habilitációs, rehabilitációs célú terápiák programjai az intézmény programjának tartalmi elemévé váljanak.

10. A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködés formái, a továbbfejlesztés lehetőségei

Nagyon fontos a szülők felé gyakorolt, rendszeres, szervezett kapcsolattartás, az evangelizálás. Ennek formái óvodánkban:

- családlátogatás, a gyermek otthoni környezetének megismerése
- szülői értekezletek szervezése
- a fogadóóra, mely a gyermek fejlődésének nyomon követését szolgálja
- nyílt napok, hetek szervezése
- közös kirándulások szervezése
- közös kulturális programok szervezése
- az óvodát népszerűsítő egyedi programok megvalósítása (pl. lelki napok, Bethánia napok, keresztény családok hétvégéje)
- játszóház, táncház szervezése
- közös szentmisén való részvétel
- teadélutánok (advent: koszorúkészítés, nagyböjt: tojásfestés)
- egészségmegőrző nap, sportdélután
- „véleményláda” (MIP programot értékelő lapok, kérdőívek)
- „ötletláda”
- farsangi álarcosbál (jótékonysági rendezvény)
- „takarítási nap” (közös a játszóudvar és a kert területén: fa-, ill. virágültetés)
- beszélgető kör (vendégünk a gyermekorvos, védőnő)
- szülők fóruma
- szülői közösség, óvodaszék működésének segítése

11. Összegzés

A szülőktől elvárjuk, hogy elfogadják az óvoda katolikus jellegét, az óvónők munkáját segítsék, erkölcsileg és gyakorlatilag is támogassák. Az óvoda igyekszik a szülőkkel minél jobban megismertetni az intézmény szellemiségét, nevelési alapelveit, nevelési minőségirányítási programját.

Ezt a szülőkkel való folyamatos kapcsolattartással igyekszünk elérni. A szülőket a közös programokra meghívjuk, hogy megtapasztalják gyermekük változatos, örömteli óvodai életét, hitre nevelését.

A tartalmas, hitre épülő együttműködésnek köszönhetően elértük azt, hogy a gyermekeink ne csak megfelelő tudással rendelkezzenek, hanem szép és boldog óvodai emlékekkel is.

Ez motiválja munkánkat, ezt próbáljuk megvalósítani óvodánkban.

Intézményünk – immár 18 éves – munkája során mindig törekedett az otthonos, családias légkör kialakítására, a gyermekek harmonikus fejlesztésére, az óvodai nevelői szellemiség hittel teli megvalósítására.

Munkánkban törekszünk a nyitottságra, kiegyensúlyozottságra, ill. a krisztusi szeretet megélésére. Szeretnénk, ha intézményünk egy „gyermekparadicsom” lenne, ahol gyermek, pedagógus, szülő és az éppen arra járó is felüdülne, és jól érezné magát. Ha tud, segíthet is munkánkban jó szóval, cselekedettel.

12. Zárógondolat

Szándékunk, hogy hozzátegyük szeretetünket, a magunk erejét, munkáját a Szociális Missziótársulat lelkeségéhez, a katolikus értékek megőrzéséhez, és a magyarság hagyományainak átörökítéséhez, valamint, hogy felvállaljuk a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelését.

„Légy föld, amely gabonát terem,
Hogy mások learassák;
Légy lámpa, mely míg másoknak világít,
Tulajdon életét fogyasztja el.”

(Petőfi Sándor)

Érvényességi rendelkezések

A Helyi Pedagógiai Program 2013.szeptember 1. napjától lép életbe és visszavonásig érvényes.

Felülvizsgálata a törvényekben, rendeletekben bekövetkezett változások esetén, öt nevelési év múlva kötelezően.

A Helyi Pedagógiai Program módosítására jogosult: az óvodavezető és a nevelőtestület

A Helyi Pedagógiai Program módosításait a nevelőtestület fogadja el. Az intézményvezető és a fenntartóra jóváhagyásával válik érvényessé.

A Helyi Pedagógiai Program nyilvánosságra hozatala. Az óvoda Helyi Pedagógiai Programja nyilvános minden érdeklődő számára megtekinthető, az intézményből ki nem vehető. A Helyi Pedagógiai Program a következő helyeken érhető el:

- Az óvoda fenntartójánál
- Az óvoda irattárában
- Az óvodavezetőjénél
- Az óvoda honlapján

Kereki Józsefné

Óvodavezető

14. Felhasznált irodalom

1. 137/1996. (VIII.28.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjának kiadásáról
2. Egyházi Törvénykönyv
3. Gaudium et Spes II. Vatikáni Zsinat lelkipásztori konstitúciója az Egyházzól a mai világban
4. Gravissimum Educationis Momentum II. Vatikáni Zsinat nyilatkozata a keresztény nevelésről
5. Sacrosanctum Concilium II. Vatikáni Zsinat lelkipásztori konstitúciója
6. Szociális Missziótársulat Bethánia Napköziotthonos Óvoda helyi nevelési programja, 2004,2010
7. Ádám István: Szikszó. Műemlékek, látnivalók, Szikszó, 1988.
8. Katolikus közoktatás Magyarországon, Katolikus Pedagógiai Szervezési és Továbbképzési Intézet, Budapest, 2006
9. Nagy Lajos: A katolikus keresztény szellem
10. Orossné Seper Ildikó: Óvodások hitre nevelése – Óvónők kiskönyvtára 4. Márton Áron Kiadó, Budapest, 2001.
11. Tarjányi Zoltán: Pedagógia. I. A keresztény nevelés és oktatás története, Szent István Társulat, Budapest, 2001.
12. Gyermekek jogairól szóló nemzetközi egyezmény
13. A Magyar Népzene tára
14. Az Egyházi törvénykönyv. Szt. István Társulat 1985.
15. Az óvodai ábrázolás és kézimunka módszertana Tk.1974
16. Az óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII.17.) Korm.Rendelet
17. Bettelheim B. A mese bűvölete és a bontakozó gyermeki lélek. Gondolat 1985
18. Fabricius- Kovács Ferenc Kommunikáció és anyanyelvi nevelés OPI. 1980
19. Falvai Károly Ritmikus mozgás énekes játékok 1994
20. Faust Dezsőné Néphagyományörző Óvodai Program, Gödöllő , 1997
21. Forrai Katalin. Ének az óvodában Editio Musica , 1993
22. Kodály Zoltán. Zene az óvodában

23. Egyed Zsuzsa és Horváth István. Óvodások és kisiskolások énekes könyve, Gödöllő , 2010
24. Mészáros Vinczéné, Dr: Bábjáték az óvodában , 1975 OPI
25. Nagy Jenőné . Óvodai Programkészítés De Hogyan? Bp. OPI
26. Óvodavezetők kézikönyve , Okker Okt. Iroda 1996
27. Zilahi Józsefné: Óvodai nevelés játékkal mesével. Sopron, 1996
28. Irányelvek a Katolikus óvodák számára Bp. KPSZTI 1998

Legitimációs záradék

Az óvodai nevelési programot elfogadta:

1. Az intézmény vezetője: Kereki Józsefné

Dátum: 2013.augusztus 23

Aláírás: Kereki Józsefné

OM: 028555
Szociális Missziótársulat
Bethánia Napköziotthonos Óvoda
3800 Szikszó, Hunyadi út 4-6.
Adószám: 19330532-1-05

2. A nevelőtestület

Dátum: 2013.augusztus 23

Aláírás: Kereki Józsefné

Szociális Missziótársulat

Zimmon Tamásné

Kerchi Györgyné

Huhiné Izabella Csilla

Buzovics Mária

Molnár Katalin

Dr. Péter Balázs

3. A szülők közössége

Dátum: 2013.augusztus 23

Aláírás:

Póliha Gabó Éva
Sáta-Krajncz Zsuzsanna
Sáta-Krajncz Zsuzsanna

4. A fenntartó nevében: Gambár Éva Anna nővér

Dátum: 2013.augusztus 26

Aláírás:

Gambár Éva Anna

A Szikszó Szociális Missziótársulat Bethánia Napköziotthonos Óvoda Pedagógiai

Programjának módosítása,

a 137/2018.(VII.25.) Korm. rendelet

1.§ Az óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII.17.) Korm. rendelet
módosításáról.

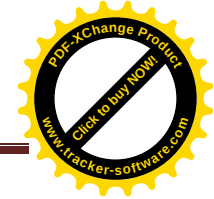
2.§ Ez a rendelet 2018. szeptember 1- jétől hatályos

A fentiek tudomásul vételének értelmében az Óvodánk Pedagógiai Programja kibővítés
alatt áll.

- Nkt.- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény szerint,
- Vhr. – A nevelési- oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII.31.) EMMI –rendelet szerint,
- Vhr. Ped. – A pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról szóló 326/2013. (VIII.30.) kormányrendelet szerint,
- Kormányrendelet – A nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról rendelkező 229/2012. (VIII.28.) kormányrendelet szerint.

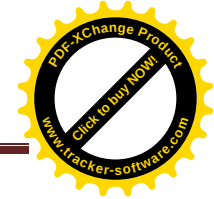

Terület	Részterület	Nkt.	Vhr.	Vhr. Ped	Kormányrendelet
Adatnyilvántartás ,kezelés	Adatnyilvántartás, adatszolgáltatás	41.§			2.§- 3.§
	-gyermek adatainak nyilvántartása	41.§			
	-HH és HHH gyermekek	4.§ (13)b)			27.§-29.§
	-adatkezelési szabályzat	43.§			
	-oktatási azonosítószám	44.§ (3)			14.§-18.§, 48.§
	-OM azonosítószám				7.§- 11.§
	-változás bejelentése	97.§(25)			12.§-13.§
	-statisztikai jelentés				25.§ (3)- (4)
Baleset	Gyermekbalesetek esetén szükséges teendők		168.§-169.§		
	Gyermekbaleset értelmezése	4.§ 33.			
	Gyermekbaleset nyilvántartása	41.§ (4) df)			
	Gyermekbalesetre vonatkozó adatok továbbítása	41.§ (7) c)			
	Baleset-megelőzés- pedagógus	62.§ (1) g)	128.§(3) e)		
	Baleset-megelőzés -vezető	69.§ (2) i)			
	Balesetvédelem ellenőrzés fenntartó	83.§ (2) e)			
	Balesetmentes(Akadálymentes)		2.számú melléklet		

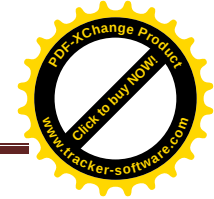
	környezet kialakítása				
	A gyermekbalesetekre vonatkozó rendelkezések megtartásának hatósági ellenőrzése				
Dokumentum nyilvánossága	Dokumentumok nyilvánossága	25.§ (4), 26.§ (1)	82.§		
Terület	Részterület	Nkt.	Vhr.	Vhr. Ped.	Kormányrendelet
Egészségfejlesztés	Egészségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok	78.§ (3)	128.§-129.§		
	A pszichológus feladata		132.§ (3)c)		
	Egészséges táplálkozás		130.§		
	Megelőzés		131.§		
	Egészségügyi vizsgálat	25.§ (5)			
Egyházi, nemzetiségi és magánintézmények	Egyházi és magánintézmények működésére vonatkozó sajátos szabályok	31.§			
	-Egyoldalú nyilatkozat	32.§ (2)-(3), 33.§			
	-köznevelési szerződés	31.§(2)e), 33.§			

	-köznevelési szerződés	74.§ (3) és (7)			
	-működési engedély	23.§	157.§-159.§		
	-szolgáltatások díja				37.§
Terület	Részterület	Nkt.	Vhr.	Vhr. Ped.	Kormányrendelet
Elhelyezés megszűnése	Óvodai elhelyezés megszűnése	53.§ (1) és 53.§(10)-(11)	50.§ (2)-(3)		17.§ (2)
Ellenőrzések	Hatósági ellenőrzés	21.§ (10) c), 79.§, 86.§, 96.§,			38.§
	Törvényességi ellenőrzés intézményre vonatkozóan	83.§(2)e). 86.§(7)			
	Törvényességi ellenőrzés egyházi és magán fenntartó tevékenységre vonatkozóan	34.§	160.§		
	Szakmai ellenőrzés	86.§, 87.§	145.§-152.§		
Eszköz és felszerelés	A kötelező (minimális) eszköz és felszerelés	22.§ (1) c)	161.§-162.§ 2.számú melléklet		
Etikai kódex	Az etikai kódex tartalma, legitimációja	83.§ (2a)			
Értelmezések	Köznevelésben használt fogalmak értelmezése	4.§			
Fejlesztő program	Óvodai fejlesztő program		173.§		

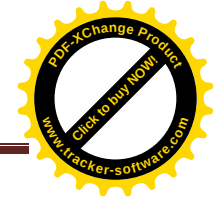
Fejlődés nyomon követése	A gyermek fejlődésének figyelemmel kísérése		63.§, 93/A.§		
	Adatkezelés	41.§ (4)c), (8)b), 42.§ (2), 44/A.§			
	Szülő joga és kötelessége	72.§			
Felvétel	Óvodai felvétel	8.§, 20.§ (10), 37.§ (3)b), 49.§, 79.§ (6)	20.§, 178.§		22.§
	Nem magyar állampolgárságú gyermek felvétele	92.§	185.§		
Fenntartó	Fenntartó kötelezettsége és jogai	83.§-85.§			
	Intézmény alapítása és működtetése	21.§			
	Feladatai	25.§-26.§, 31.§, 37.§-38.§, 49.§, 65.§ (4) –(5), 87.§			36.§(4)
	Finanszírozás	88.§-89.§			37/c.§, 37/D.§
	Intézményvezető megbízása	67.§-68.§			
	Adatszolgáltatás	44.§			25.§
	Intézményátszervezése, megszüntetés	83.§(3), 84.§			
	Törvényességi ellenőrzése	34.§	160.§		

Terület	Részterület	Nkt.	Vhr.	Vhr. Ped.	Kormányrendelet
Finanszírozás	Költségvetési finanszírozás	88.§-89.§			
	Magán, egyházi, és nemzeti és önkormányzat által fenntartott óvodák finanszírozása	88.§ (3)			37/A.§- 37/R.§
	Legmagasabb összeg meghatározása melyet nem léphet túl az óvoda				34.§ (3)
Házirend	Az óvoda házirendje	25.§, 70.§ (2)g), 83.§ (2) i)	5.§, 117.§ (1)		23.§ (1)g)
Hiányzás igazolása	Igazolás		51.§		
Hitoktatás	A hitoktatással kapcsolatos feladatok	35.§, 35/B.§			
Ingyenesség	Térítésmentesen biztosított köznevelési feladat	2.§ (1)-(2), 46.§ (4)			33.§ (1)*(2), 36.§(4), 37.§
Intézmény megszüntetése	Az óvoda megszüntetése	21.§ (8), 83.§ (3)-(4)	158.§ (7) –(9)		5.§, 6.§,12.§, 13.§, 19.§, 25.§, 37/I§

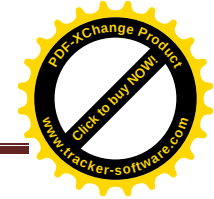
Terület	Részterület	Nkt.	Vhr.	Vhr. Ped.	Kormányrendelet
Intézményvezető	Megbízás feltételei	67.§			
	Intézményvezető megbízása	68.§		21.§- 29.§	
	feladatainak ellátása akadályoztatása esetén		4.§(1)f), 189.§ (2)		
	Az intézményvezető felelőssége	69.§ (1)-(3)	188.§ (1)		14§.-17.§, 24.§, 25.§ (3)
	Heti foglalkozásainak száma	5.számú melléklet			
	Az intézményvezető értékelése	69.§ (4)			
	Az intézményvezető szakmai ellenőrzése		149.§, 154.§		
Iratkezelés	Iratkezelés, ügyvitel		84.§-86.§		
Jogok	Gyermekek jogok	46.§ (2)-(4)	128.§ (3)		
	Pedagógusok jogai	63.§			
	pedagógusigazolvány	63.§ (3)-(4)			
	Szülő jogai	72.§			
Kártérítés	Az óvoda kártérítési felelőssége	25.§ (3), 59.§ (3)			
Kötelességek	Pedagógusok kötelezettségei	62.§ (1) és (5)-(8) és (11)			
	továbbképzés	62.§(2)-(4)			
	Szülők kötelezettségei	72.§ (1)-(2)			

Terület	Részterület	Nkt.	Vhr.	Vhr. Ped.	Kormányrendelet
Köznevelési fejlesztési terv	Köznevelési fejlesztési terv	75.§, 78.§ (1e), 21.§(2), 23.§(7), 32.§ (2)			
Közzétételi lista	Az óvoda közzétételi listája				23.§ (1)-(2),24.§
Kötelező nyomtatványok	Formái és felsorolása		87.§-88.§		
	Felvételi előjegyzési napló		89.§		37/B.§ (1)b)
	Felvételi és mulasztási napló		90.§		27.§(3),37/B.§(1)a)
	Csoportnapló		91.§		
	Óvodai törzskönyv		92.§		
	Óvodai szakvélemény		93.§		
	Fejlesztő nyomonkövető dokumentáció		93/A.§		
	vezetésének szabályai		112.§(1), 113.§ (1)		
Kitöltött munkaidő	gyakornokok kötött munkaideje	52.§(11)		17.§	
	Pedagógus kötött munkaideje	52.§(5) és(8)		17.§, 18.§	
	Pszichológus kötött munkaideje	52.§ (11a)			
	Óvodavezető, vezető helyettes	5.számú melléklet			

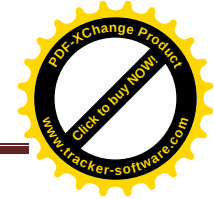
Terület	Részterület	Nkt.	Vhr.	Vhr. Ped.	Kormányrendelet
Létszámok	Gyermeccsoportok létszáma	25.§(7), 4számú melléklet			
	Vezetők kötelező létszáma	1számú melléklet			
	Nevelő- és oktató munkát segítő alkalmazottak finanszírozott létszáma	2.számú melléklet			
Minősítés (lásd „pedagógusok előmeneteli rendszere”)					
Munkaterv	Az óvodai munkaterv		3.§		
Működés	Az óvoda működése	24.§			
	Gyermekekkel kapcsolatos döntések közlése és jogorvoslat	37.§-40.§	83.§		
Munkakör	Nevelő- oktató munkát segítő munkakör			2.számú melléklet	
Nemzeti Pedagógus Kar	Szervezete, működése	63/A.§- 63/L.§			

Terület	Részterület	Nkt.	Vhr.	Vhr. Ped.	Kormányrendelet
Névhasználat	Az óvoda nevére és névhasználatára vonatkozó szabályok		123.§-127.§		
Óvodai nevelés	Óvodai nevelésben történő részvétel kezdő és befelyező időpontja	8.§			
	Óvodai nevelés alól felmentés	8.§(2)	20.§(2a)-(2c)		
	Az óvodai nevelés szakasza	5.§(1)a)			
	Az óvodai nevelés időkerete	8.§(3), 6.számú melléklet	12.§		
Óvodai támogatás feltételei			52.§		
Pedagógiai program	Az óvoda pedagógiai programja	5.§(2),(8), 26-§(1)	6.§, 11.§(1)a), 117.§(1), 118.§(3)		23.§(1g)
	alternatív óvoda pedagógiai programja	9.§(8)-(10)			
	többcélú intézmény pedagógiai programja	26.§(4)			
	nemzetiség óvodai nevelés	5.§(8)			

Terület	Részterület	Nkt.	Vhr.	Vhr. Ped.	Kormányrendelet
Pedagógusok	Alkalmazás feltételei	66.§			
	Végzettség és képzettségre vonatkozó előírások	3.számú melléklet			
	Pedagógusok előmeneteli rendszere	64.§		2.§-6.§	
	minősítő vizsga	64.§ (6)-(9)		7.§-12.§	
	Pedagógusok illetménye	65.§ 7.számú melléklet		38.§ (2)-(3)	
	pótlékok	8.számú melléklet		16.§ és 32.§(5)	
	kereset kiegészítés	65.§ (5)			
Pedagógus és dajka	csökkentett munkaidő és bér	65.§ (7)			
Rendkívüli szünet	Rendkívüli szünet elrendelése		13/A.§(2)-(3)		
Szabálysértés	Gyermekek mulasztása esetén szabálysértési eljárás indítása a szülő ellen		51.§ (4) és (6)		
Szakértő	Országos szakértői névjegyzék, szakértővé válás	82.§			
	Szakértő részvétele a szakmai ellenőrzésben		153.§-155.§	4.§ (5),(7),(8), 7.§, 11.§, 20.§	

Terület	Részterület	Nkt.	Vhr.	Vhr. Ped.	Kormányrendelet
Szervek. szervezetek	Nevelőtestület	70.§	117.§		
	Szakmai munkaközösség	71.§	118.§		
	Szülői szervezet	73.§	119.§, 122.§		
Szervezeti és működési szabályzat	Az óvoda szervezeti és működési szabályzata	25.§, 43.§(1)	4.§, 117.§(1), 168.§ (1)		23.§(1)g)
Tanfelügyelet	Célja, módszerei, területi és lefolytatásának általános szabályai		145.§-147.§		
	A pedagógus, a vezető és az intézmény ellenőrzésének sajátos szabályai		148.§-152.		
	Az ellenőrzés szabályai	86.§-87.§	156.§		
	Jogsértés szankciója	21.§(8)g)			
	Adatkezelés	44.§(7)p),pf),(9)			
Tankötelezettség	Tankötelezettség	45.§	21.§		
Tandíj	Óvodában fizetendő tandíj	83.§(2)c), 89.§(5)			23.§(1)c), 36.§(1)b), (2) és(4)
Térítési díj	Étkezési díj	89.§(5)			23.§(1)c), 34.§(2), 36.§(4)

